

แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า
อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ

นายชัยกุล วงษ์สำราญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2564

**Agro-tourism Extension in Bannongsanoh, Nongkha Sub-District,
Kaset Sombun District, Chaiyaphum Province**

Mr. Chaikul Wongsamran

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2021

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน
ตำบลหนองข่า อำเภอกะเปอร์สมุทรบุรีรัมย์ จังหวัดชัยภูมิ

ชื่อและนามสกุล นายชัยกุล วงษ์สำราญ

วิชาเอก ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

สาขาวิชา ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง
 2. รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2565

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.ฉัฐสิณี หาญกิตติชัย)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพศักดิ์ บุญรัตน์)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน
ตำบลหนองป่า อำเภอกะชังบุรีรัมย์ จังหวัดชัยภูมิ

ชื่อและนามสกุล นายชัยกุล วงษ์สำราญ

วิชาเอก ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง
2. รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ

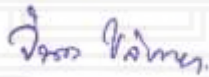
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2565

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.นัฐสินี หาญกิตติชัย)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอกะเปอร์สมุทร
จังหวัดชัยภูมิ

ผู้วิจัย นายชัยกุล วงษ์สำราญ รหัสนักศึกษา 2629002367

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง (2) รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ คุ้มหิรัญ

ปีการศึกษา 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร 2) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองโสนต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) ศึกษาศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน 4) ศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน 5) วิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสม

ประชากรที่ศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) คนในชุมชนบ้านหนองโสน ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปจำนวน 230 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 คน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย 2) เกษตรกรที่เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 26 คน ศึกษาทั้งหมด การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติหาค่า ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) คนในชุมชนส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง อายุระหว่าง 40-49 ปี อายุเฉลี่ย 59 ปี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อาชีพเกษตรกรรวม จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.2 คน ทำนาเป็นกิจกรรมหลัก คาดหวังให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยว 2) คนในชุมชนเห็นว่าจะมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรระดับปานกลาง ในประเด็น ความรู้ลึกเป็นเจ้าของ ความพร้อม การรับประโยชน์ การกำหนดทิศทาง ริเริ่มพัฒนา และการประเมินผล 3) คนในชุมชนยังเห็นว่าชุมชนมีศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวระดับน้อย ด้านการบริหารจัดการ การรองรับของแหล่งท่องเที่ยว การให้บริการ และความพึงพอใจ 4) รูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวควรเน้นการท่องเที่ยวด้านทรัพยากรท่องเที่ยว การตลาด และการบริการท่องเที่ยว ส่วนเกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความคิดเห็นว่ามีความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวในระดับมาก คือ ทรัพยากรท่องเที่ยว และให้นักท่องเที่ยวเข้าใจในประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีความห่วงใยในทรัพยากร และมีกลุ่มเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวระดับมากที่สุด ในด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับการบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภค มีปัญหาในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวระดับมาก ในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร 5) มีความต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับมาก จากสื่อบุคคล คือ หน่วยงานภาครัฐ สื่อสิ่งพิมพ์ คือ คู่มือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ วิดีโอ และอินเทอร์เน็ต ความต้องการวิธีการส่งเสริม คือ ฝึกปฏิบัติ และทัศนศึกษา ดังนั้นแนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมสำหรับบ้านหนองโสน คือการส่งเสริมร่วมกับชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือกับผู้นำชุมชน คนในชุมชน เกษตรกร และบูรณาการร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ โดยใช้เครื่องมือในการดำเนินงาน คือ คู่มือ อินเทอร์เน็ต วิดีโอ และโทรทัศน์ และใช้วิธีการส่งเสริม คือ ฝึกปฏิบัติ และทัศนศึกษา

คำสำคัญ ความต้องการ การส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

Thesis title: Agro-tourism Extension in Bannongsanoh, Nongkha Sub-District, Kaset Sombun District, Chaiyaphum Province
Researcher: Mr.Chakul Vongsamran; **ID:** 2629002367;
Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);
Thesis advisors: (1) Dr.Jinda Khlibtong, Associate Professor;
(2) Dr.Chalerm Sak Toomhirun, Associate Professor; **Academic year:** 2021

Abstract

The objectives of this research were to 1) study economic and social data of farmers 2) study the participation of Ban Nong Sanoh community on agro-tourism 3) study potential in agro-tourism management of Ban Nong Sanoh 4) study appropriate form in agro-tourism management of Ban Nong Sanoh 5) analyze extension guideline on appropriate agro-tourism.

The population of this study consisted of 2 groups: 1) 230 people in Ban Nong Sanoh community with the age of 18 and upwards. The sample size of 144 people was determined by using Taro Yamane formula and simple random sampling method; 2) 26 farmers who were the owner of agro-tourism business. The sample size was done from the entire population. Data were analyzed by using statistics such as frequency, percentage, mean, maximum value, minimum value, standard deviation, ranking, and content analysis.

The results of the research found out that 1) most of the people in the community were female, age between 40-49 years, with the average age of 59 years old. They completed junior high school education, were farmers, had the average members in the household of 4.2 people, performed rice production as the main activity, expected the increase of the income from the agro-tourism. 2) The people in the community thought that they would participate in agro-tourism management at the moderate level in the aspect of the feeling of ownership, the readiness, the benefit obtainment, the direction determination, the initiation, and the evaluation. 3) The people in the community also thought that the community had potential in agro-tourism management at the low level regarding the management, the capacity of the agro-tourism, the service, and the attraction. 4) The form of agro-tourism management should focus on the tourism regarding tourism resources, marketing, and tourism service. Regarding the farmers who were owners of agro-tourism believed that they were ready for agro-tourism at the high level in tourism resources. Tourists understood the history of the tourist attractions, the community was protective of its resource, and the farmer group was strong with potential in agro-tourism management at the highest level in agro-tourism management about the utility system maintenance. They faced with the problem in agro-tourism at the high level in the development of agricultural products. 5) They wanted to receive the tourism extension at the high level from personal media which was governmental agencies, publication media which was manuals, and electronic media which were videos and internet. The methods of the extension that they wanted were practice and field trips. Hence, the extension guideline for appropriate agro-tourism for Ban Nong Sanoh was the extension with the community by depending on the cooperation with the community leaders, people in the community, farmers and integrating with local authorities by using tools in the operation which were manuals, internet, videos, and televisions and the extension method which were practice and field trips.

Keywords: Need, Extension, Agro-tourism

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบความคิดการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามคำศัพท์	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบ้านหนองโสน	6
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	7
แนวคิดองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	9
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน	10
แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	13
รูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	14
แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	25
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	25
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	26
การเก็บรวบรวมข้อมูล	28
การวิเคราะห์ข้อมูล	29

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
ข้อมูลคนในชุมชนบ้านหนองโสน	32
การมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านหนองโสน	37
รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของคนในชุมชนบ้านหนองโสน	38
ศักยภาพที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของคนในชุมชนบ้านหนองโสน	40
ข้อมูลเกษตรกรที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน	43
องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน	47
ศักยภาพทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรบ้านหนองโสน	49
ปัญหาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรบ้านหนองโสน	52
ความต้องการการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร ในชุมชนบ้านหนองโสน	54
แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมสำหรับบ้านหนองโสน	57
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	59
สรุปการวิจัย	59
อภิปรายผล	64
ข้อเสนอแนะ	68
บรรณานุกรม	70
ภาคผนวก	74
แบบสัมภาษณ์คนในชุมชนและเกษตรกรในชุมชนบ้านหนองโสน	74
ความต้องการการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร ในชุมชนบ้านหนองโสน	85
ประวัติผู้วิจัย	87

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอเกษตรสมบูรณ์
จังหวัดชัยภูมิ

ผู้วิจัย นายชัชกุล วงษ์สำราญ รหัสนักศึกษา 2629002367

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง (2) รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ

ปีการศึกษา 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร 2) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองโสนต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) ศึกษาศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน 4) ศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน 5) วิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสม

ประชากรที่ศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) คนในชุมชนบ้านหนองโสน ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปจำนวน 230 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร ทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 144 คน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย

2) เกษตรกรที่เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 26 คน ศึกษาทั้งหมด การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติหาค่า ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) คนในชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 40-49 ปี อายุเฉลี่ย 59 ปี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อาชีพเกษตรกรรวม จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.2 คน ทำนาเป็นกิจกรรมหลัก คาดหวังให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยว 2) คนในชุมชนเห็นว่าจะมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรระดับปานกลาง ในประเด็น ความรู้สึกเป็นเจ้าของ ความพร้อม การรับประโยชน์ การกำหนดทิศทาง ริเริ่มพัฒนา และการประเมินผล 3) คนในชุมชนยังเห็นว่าชุมชนมีศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวระดับน้อย ด้านการบริหารจัดการ การรองรับของแหล่งท่องเที่ยว การให้บริการ และความดึงดูดใจ 4) รูปแบบการจัดการแหล่งท่องเที่ยวควรเน้นการท่องเที่ยวด้านทรัพยากรท่องเที่ยว การตลาด และการบริการท่องเที่ยว ส่วนเกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความคิดเห็นว่ามีความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวในระดับมาก คือ ทรัพยากรท่องเที่ยว และให้นักท่องเที่ยวเข้าใจในประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนมีความห่วงใยในทรัพยากร และมีกลุ่มเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง มีศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวระดับมากที่สุด ในด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับการบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภค มีปัญหาในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวระดับมากในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร 5) แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมสำหรับบ้านหนองโสน คือการส่งเสริมร่วมกับชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือกับผู้นำชุมชน คนในชุมชน เกษตรกร และบูรณาการร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ โดยใช้เครื่องมือในการดำเนินงาน คือ คู่มือ อินเทอร์เน็ต วีดีโอ และโทรทัศน์ และใช้วิธีการส่งเสริม คือ ฝึกปฏิบัติ และทัศนศึกษา

คำสำคัญ ความต้องการ การส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

Thesis title: Agro-tourism Extension in Bannongsanoh, Nongkha Sub-District,
Kaset Sombun District, Chaiyaphum Province

Researcher: Mr.Chakul Vongsamran; **ID:** 2629002367;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Dr.Jinda Khlibtong, Associate Professor;

(2) Dr.Chalerm Sak Toomhirun, Associate Professor; **Academic year:** 2021

Abstract

The objectives of this research were to 1) study economic and social data of farmers 2) study the participation of Ban Nong Sanoh community on agro-tourism 3) study potential in agro-tourism management of Ban Nong Sanoh 4) study appropriate form in agro-tourism management of Ban Nong Sanoh 5) analyze extension guideline on appropriate agro-tourism.

The population of this study consisted of 2 groups: 1) 230 people in Ban Nong Sanoh community with the age of 18 and upwards. The sample size of 144 people was determined by using Taro Yamane formula and simple random sampling method; 2) 26 farmers who were the owner of agro-tourism business. The sample size was done from the entire population. Data were analyzed by using statistics such as frequency, percentage, mean, maximum value, minimum value, standard deviation, ranking, and content analysis.

The results of the research found out that 1) most of the people in the community were female, age between 40-49 years, with the average age of 59 years old. They completed junior high school education, were farmers, had the average members in the household of 4.2 people, performed rice production as the main activity, expected the increase of the income from the agro-tourism. 2) The people in the community thought that they would participate in agro-tourism management at the moderate level in the aspect of the feeling of ownership, the readiness, the benefit obtainment, the direction determination, the initiation, and the evaluation. 3) The people in the community also thought that the community had potential in agro-tourism management at the low level regarding the management, the capacity of the agro-tourism, the service, and the attraction. 4) The form of agro-tourism management should focus on the tourism regarding tourism resources, marketing, and tourism service. Regarding the farmers who were owners of agro-tourism believed that they were ready for agro-tourism at the high level in tourism resources. Tourists understood the history of the tourist attractions, the community was protective of its resource, and the farmer group was strong with potential in agro-tourism management at the highest level in agro-tourism management about the utility system maintenance. They faced with the problem in agro-tourism at the high level in the development of agricultural products. 5) They wanted to receive the tourism extension at the high level from personal media which was governmental agencies, publication media which was manuals, and electronic media which were videos and internet. The methods of the extension that they wanted were practice and field trips. Hence, the extension guideline for appropriate agro-tourism for Ban Nong Sanoh was the extension with the community by depending on the cooperation with the community leaders, people in the community, farmers and integrating with local authorities by using tools in the operation which were manuals, internet, videos, and televisions and the extension method which were practice and field trips.

Keywords: Need, Extension, Agro-tourism

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.จินดา ขลิบทอง อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลัก ที่ให้คำปรึกษาชี้แนะแนวทาง และมีความกรุณา ในการทำวิจัยจนวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ อาจารย์ที่ ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ต่อการ ปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบพระคุณ ดร.ฉัฐสิณี หาญกิตติชัย ประธานกรรมการสอบ ที่ให้ คำแนะนำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ครอบครัว ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ที่คอยสนับสนุนให้ กำลังใจในการศึกษาต่อในระดับมหาบัณฑิต และทุกคนในครอบครัวคณาจารย์ตลอดจนบุคลากร และเจ้าหน้าที่ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชทุกท่าน ที่ได้ให้ ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาในการศึกษา วิทยานิพนธ์รวมทั้งเพื่อน นิสิต ปริญญาโททุกท่าน ที่คอยช่วยเหลือเสมอมาและผู้วิจัย ขอขอบคุณชุมชนบ้านหนองโสน ที่ กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ ทำให้การวิจัยในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี สุดท้ายนี้คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีจากงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบ น้อมบูชาคุณบิดา มารดา ที่ เคารพยิ่ง ตลอดจนบูรพคณาจารย์ ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาทุกท่าน และหากการวิจัยครั้งนี้ ขาดตก บกพร่องหรือไม่สมบูรณ์ประการใด ผู้วิจัยกราบ ขออภัยมา ณ โอกาสนี้

ชัยกุล วงษ์สำราญ

กุมภาพันธ์ 2564

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพและ มีความเกี่ยวกับการเกษตรเป็นหลัก จากยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่เน้นการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้การเกษตรและ สถาบัน การเกษตรการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าการเกษตรตลอด โซ่อุปทาน การเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ภาคการเกษตรด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม และการบริหารจัดการ ทรัพยากรเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนซึ่งเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต เกษตรกรให้มีความมั่นคงโดยให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้และมีความสุข มีความภาคภูมิใจใน อาชีพเกษตรกร เช่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในชุมชน ให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นและ หวงแหนทรัพยากร ในชุมชน และช่วยให้ชุมชนสามารถเพิ่มมูลค่าของสินค้าเกษตรในชุมชน และ ภูมิปัญญาต่างๆของ ชุมชนให้เป็นที่รู้จักต่อนักท่องเที่ยว โดยเน้นการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสังคม กระตุ้น ให้ชุมชนฟื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีอยู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ ช่วยส่งเสริมอาชีพของเกษตรกรให้คงอยู่โดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเข้ามาสัมผัสกับธรรมชาติและ เรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนใน ชุมชน ผ่านกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ และสร้างจิตสำนึก การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติ

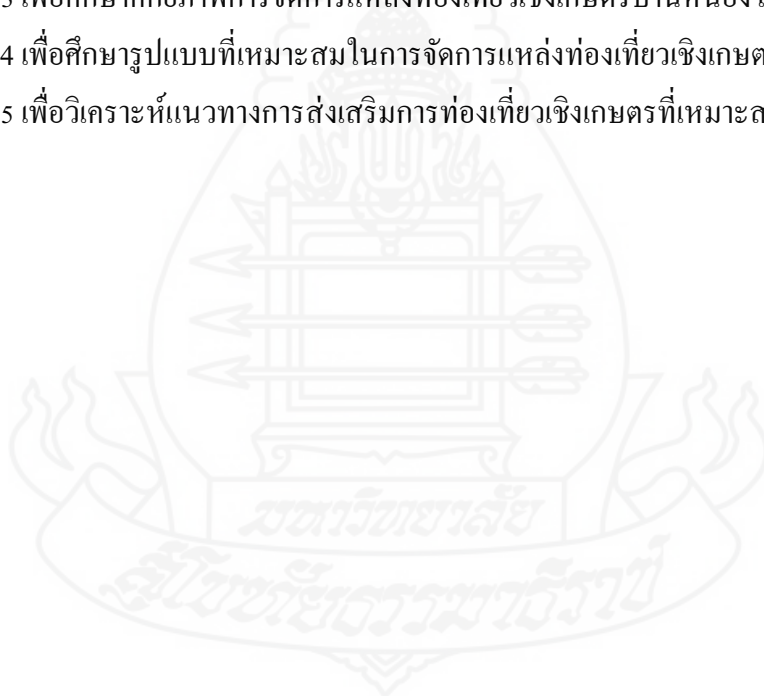
การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นทางด้านการเรียนรู้วิถีเกษตร กรรมของชาวชนบท โดยเน้นการมี ส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเกษตรและวิถีการ ดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และเป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดการเรียนรู้ทำให้เกิด ประโยชน์ก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชน และตัวเกษตรกร การท่องเที่ยวเชิงเกษตร จะเป็นการ อนุรักษ์ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและผล กระทบต่อสภาพ สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวน เกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร และสัตว์เลี้ยง เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จ และ เพลิดเพลินในสวนเกษตร ได้รับความรู้ ได้ประสบการณ์ใหม่ บนพื้นฐานความรับผิดชอบ มี จิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น ทั้งนี้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

(ททท. 2545)

บ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอกะเปอร์ สมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ มีความอุดมสมบูรณ์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ คนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ และประมง เป็นต้น มีการรวมกลุ่มในรูปแบบขององค์กรเกษตรกร ได้แก่ กลุ่มส่งเสริมอาชีพ กลุ่มแปลงใหญ่ วิสาหกิจชุมชน เป็นต้น (แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ปี 2566 – 2570) เกษตรกรมีความต้องการเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อเพิ่มรายได้ และอาชีพให้กับชุมชน และเป็นช่องทางในการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ชุมชนมีความรักและหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอกะเปอร์ สมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ
- 2.2 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองโสนต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 2.3 เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน
- 2.4 เพื่อศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน
- 2.5 เพื่อวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสม

3. กรอบแนวคิดการวิจัย (ถ้ามี)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลและทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงสามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ได้ดังนี้

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตพื้นที่ ศึกษาในเขตพื้นที่ บ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ

4.2 ขอบเขตประชากร ได้แก่ คนในชุมชนบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 230 คน (ข้อมูลทะเบียนราษฎร์ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยหาได้จากสูตร Taro Yamane ได้จำนวน 144 ตัวอย่าง โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มตัวอย่างง่าย (simple random sampling) และเกษตรกรที่จะเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ทำการศึกษาทั้งหมด จำนวน 26 ราย

4.3 ขอบเขตด้านการศึกษาด้าน ประกอบไปด้วย ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมของคนและเกษตรกรในชุมชนบ้านหนองโสน การมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองโสนต่อแหล่งท่องเที่ยว ความพร้อมในการจัดการและองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพของชุมชนที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบ้านหนองโสน แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมสำหรับบ้านหนองโสน

4.4 ขอบเขตระยะเวลา ระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลวิจัย ตั้งแต่ เดือนมีนาคม ถึง เดือนกันยายน 2564

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การเดินทางไปยังพื้นที่ทำการเกษตร ทำนา ทำไร่ ทำสวนและเลี้ยงสัตว์ ที่มีการประกอบกิจกรรมโดยให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม เพื่อชื่นชมความสวยงาม ประสบการณ์ใหม่เกิดความสุขสนุกสนานเพลิดเพลิน บนพื้นฐานการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบและมีจิตสำนึกต่อการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่นั้น

5.2 เกษตรกร หมายถึง บุคคลที่ทำการเกษตรในพื้นที่บ้านหนองโสนที่ต้องการเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

5.3 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรและคนในชุมชน หมายถึง ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่จะเก็บข้อมูลในการวิจัย ประกอบด้วย เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อปีของเกษตรกร ประเภทของการทำการเกษตร ความคาดหวังให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรความต้องการให้พื้นที่เกษตรเข้าร่วมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

5.4 การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน

5.5 ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ศักยภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพการให้บริการและศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

5.6 รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยว องค์ประกอบที่ทำให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย ทรัพยากร การตลาด และด้านการบริการท่องเที่ยว

5.7 ความต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความต้องการด้านวิธีการ ส่งเสริม ด้านเนื้อหาในการส่งเสริม ด้านการสนับสนุนจากการเข้าร่วมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

5.8 แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยการจัดทำแผนการท่องเที่ยว โดยชุมชนร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ ด้านองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว และความต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยใช้สื่อและวิธีการส่งเสริมให้มีความเหมาะสมกับชุมชนบ้านหนองโสน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เกษตรกรและคนในชุมชนบ้านหนองโสน มีแนวทางการดำเนินการตามรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

6.2 เกษตรกรมีแนวทางในการพัฒนาการทำเกษตรเพื่อการท่องเที่ยว

6.3 หน่วยงานต่างๆ สามารถนำนโยบายหรือแผนงานมาพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และวางแผนในการพัฒนาชุมชนได้

6.4 เกษตรกรและคนในชุมชนบ้านหนองโสน มีแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในการประกอบอาชีพของตนเองและมีรายได้เพิ่มขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอกะชังบุรีรัมย์ จังหวัดชัยภูมิ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอกะชังบุรีรัมย์ จังหวัดชัยภูมิ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว
4. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
5. แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
6. แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอกะชังบุรีรัมย์ จังหวัดชัยภูมิ

ลักษณะภูมิประเทศ บ้านหนองโสน ม.11 ต.หนองข่า อ.กะชังบุรีรัมย์ จ.ชัยภูมิ ตั้งอยู่บนที่ดอน ลักษณะป่าละเมาะ มีต้นไม้มากมาย เป็นป่าเต็ง ป่าร้าง มีความอุดมสมบูรณ์ พื้นที่ตรงบริเวณตั้งหมู่บ้าน จะเป็นของนายส่วย ไม่ทราบนามสกุลขายต่อให้นายเหลียมแม่อบ มีปัญหา ต่อมาได้ขายให้กับชาวบ้านที่ย้ายมาบ้านหนองโสน มีเนื้อที่ประมาณ 40-70 ไร่ เป็นที่อยู่อาศัย ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ทำไร่ ทำนา ปลูกผักสวนครัว และอาชีพรับจ้างทั่วไป บ้านหนองโสนมีพื้นที่ทำการเกษตร ประมาณ 3,500 ไร่ เป็นพื้นที่นาจำนวน 2,000 ไร่ เป็นพื้นที่ทำไร่จำนวน 1,000 ไร่ เป็นพื้นที่ทำสวนจำนวน 500 ไร่ ลักษณะพื้นที่ทางการเกษตรเป็นที่ลุ่ม ลาดเอียง ที่ดอน ดินมีหินกรวดปน ดินทราย ดินทรายปนเหนียว ดินเหนียว ดินตบ หน้าดินตื้น ดินเปรี้ยว ดินโป่งที่สัตว์ชอบกินการปลูกไม้ผลไม่ค่อยประสบความสำเร็จและต้นไม้มีอายุสั้น

อาศัยน้ำจากน้ำฝนเป็นหลัก ลำห้วย มีอยู่ 2 สายคือ ลำห้วยวังหิน และ ลำห้วยช่องแมว หนองน้ำธรรมชาติห้วยหินล่อง หลุมโป่งฟาน(อ่างหนองตาด้วงปัจจุบัน) ส่อมจิว ส่อมน้ำหน้าม้า

(ฮ่อม มีลักษณะคล้ายห้วย บางจุดตื้น บางจุดลึก แต่บางจุดจะไม่มีน้ำเลย) ฮ่อมหินคาด บริเวณติดกับป่าภูกระแต อาศัยน้ำจากน้ำฝนเป็นหลัก ลำห้วย มีอยู่ 2 สายคือ ลำห้วยวังหิน ลำห้วยส่องแมว บ่อบาดาลส่วนตัว สระน้ำส่วนตัว อ่างเก็บน้ำหนองตาด้วง

บ้านหนองโสนตั้งอยู่ห่างจากอำเภอเกษตรสมบูรณ์ ประมาณ 30 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากอำเภอหนองบัวแดง ประมาณ 6 กิโลเมตร

- ทิศเหนือ - ติดพื้นที่ทำกินของบ้านห้วยยางคำ
- ทิศใต้ - ติดพื้นที่บ้านหลักแดน
- ทิศตะวันออก - ติดกับป่าภูกระแตและแนวเขตตำบลบ้านเคื่อ
- ทิศตะวันตก - ติดกับลำห้วยวังหิน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.1 ความหมายของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2553) ให้ความหมาย การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวเกี่ยวกับ การเรียนรู้วิถีการเกษตร โดยนักท่องเที่ยว มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เพื่อการเรียนรู้ ด้านการเกษตรการดำรงชีวิตของชุมชน ประเพณี และนำเอาทรัพยากรในชุมชนมาใช้ประโยชน์ เพื่อเกิดรายได้ ให้แก่ชุมชน

กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2550) ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวที่ใช้ทรัพยากร และมีกิจกรรมทางการเกษตรเป็นหัวใจสำคัญ อีกทั้งมีการจัดระบบบริหารจัดการเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้และพักผ่อนไปในโอกาสเดียวกัน นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนและวิธีป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) ให้ความหมาย การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง “การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อชมการเกษตรที่ผสมผสานกลมกลืนกับธรรมชาติ ที่มีทัศนียภาพที่สวยงามในชนบท อันเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจและสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่ได้พบเห็นอีกทั้งเป็นแหล่งให้ความรู้ทางด้านเกษตร วิถีชีวิตและวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ในชนบทที่สร้างความตื่นตาตื่นใจให้แก่นักท่องเที่ยวและสามารถสร้างรายได้ให้เกษตรกรจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปและค่าบริการท่องเที่ยว โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่นชนบทให้เกิดประโยชน์และเป็นการช่วยแก้ปัญหาแรงงานที่ว่างงานแต่ขณะเดียวกันก็มีความรับผิดชอบ และมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของพื้นที่

เกษตรกรรมนั้นอันเป็นการท่องเที่ยวทางธรรมชาติอย่างหนึ่งที่เกษตรกรสร้างขึ้น ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีเสน่ห์และจูงใจให้นักท่องเที่ยวอยากรู้ อยากเห็น อยากเข้าชม อยากค้าชิมผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร”

สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย(2549)ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการท่องเที่ยวในแหล่งเกษตรกรรมเพื่อศึกษาภูมิปัญญาทางการเกษตรของชนชาติไทยและเข้าใจถึงวัฒนธรรมการดำรงชีวิตของชาวไทยในสังคมเกษตรกรรม

มหาวิทยาลัยเกริก (2546) ให้ความหมายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การเดินทางที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาเรียนรู้ หรือพักผ่อนในแหล่งที่มีกิจกรรมอันเกี่ยวข้องกับวิธีการเกษตร โดยเกษตรกรและชุมชนเป็นพลังขับเคลื่อนของกระบวนการผลิตและการจำหน่ายสินค้าและการบริการทางการเกษตรอย่างเป็นระบบ ความเป็นอยู่ในการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปสัมผัสวัฒนธรรมการเกษตรได้จากการใช้ชีวิตจริงของเจ้าของพื้นที่เป็นการสัมผัสประสบการณ์ตรง ภายใต้วามร่วมมือในการรักษาสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว

ไบเฟิร์น วงษ์บัวงาม และमुखสุดา พูลสวัสดิ์ (2556) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การเดินทางไปยังสถานที่ที่เป็นแหล่ง/ชุมชน/ย่าน/ตำบล หรืออื่นๆ ที่บูรณาการเกษตรกรรม จนเป็นจุดท่องเที่ยวที่มีการจัดการบริการด้านต่างๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าเยี่ยมชมหรือพักได้อาทิ การจัดเส้นทางท่องเที่ยวโดยมีวิทยากรนำชม การจัดสถานที่สาธิต หรือการเลี้ยงสัตว์ในฟาร์ม มีสถานที่จำหน่ายสินค้าทางการเกษตร และของที่ระลึกที่มาจากงานด้านการเกษตรที่ทำอยู่ เป็นต้น และการดำเนินการนั้น ต้องไม่ขัดแย้งกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดหมายเพื่อการเรียนรู้และเข้าใจ ประเพณี วิถีชีวิตแบบเกษตร เกิดประสบการณ์ใหม่ๆ ด้านการเกษตรอันเกิดจากภูมิปัญญาและวิถีชีวิตคนในท้องถิ่น

ฉัฐพงษ์ ฉายแสงประทีป (2557) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวที่เน้นการเรียนรู้วิถีเกษตรกรรมของชาวชนบท โดยการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชน และตัวเกษตรกร นักท่องเที่ยวได้รับความเพลิดเพลินในกิจกรรมทางการเกษตร และมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม

ญาณิกรณ์ ธรรมโชติ (2549) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นการที่ให้นักท่องเที่ยวได้ลงไปสัมผัสในพื้นที่เกษตรกรรม โดยได้เรียนรู้และได้ประสบการณ์ใหม่จากชุมชน

ที่ทำการเกษตร ยังเกี่ยวเนื่องถึงสภาพสังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบท

ร่ำไพพรรณ แก้วสุริยะ (2549) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ทำการเกษตร เช่น การทำนา การทำสวน การทำไร่ ตลอดจนเลี้ยงสัตว์ ให้ความรู้ ประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานของการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น

ณัฐธิดา หัวหาญ (2550) ให้ความหมายว่า การเดินทางเข้าไปในเขตเกษตรกรรม สวนสมุนไพร และการเลี้ยงสัตว์ มีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม ตลอดจนได้รับความรู้ ประสบการณ์ใหม่ๆ บนพื้นฐานการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ และมีจิตสำนึกต่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังพื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกร เช่น ทำนา ทำไร่ ทำสวน วนเกษตร สวนสมุนไพร สวนไม้ดอกไม้ประดับ ทำปศุสัตว์ และเลี้ยงสัตว์ และมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม เพื่อชื่นชมความสวยงามความสำเร็จเรียนรู้วิถีชีวิตของเกษตรกร ตลอดจนได้รับความรู้ และประสบการณ์ใหม่ เกิดความสนุกเพลิดเพลิน บนพื้นฐานของการท่องเที่ยวแบบมีความรับผิดชอบต่อ และมีจิตสำนึกต่อการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่นั้น

2.2 องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร 2562) มี 4 ด้าน ดังนี้

ค่านบุคลากร มีความรู้ ความเข้าใจการท่องเที่ยว การบริการ และการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ต้องมีจิตสำนึกรักษาสีเขียว วัฒนธรรมท้องถิ่น ความภูมิใจในท้องถิ่น และเกิดกระบวนการกลุ่มในสังคม

ด้านกายภาพ มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงาม โดยมีการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติของ สวน ไร่ นา น้อยที่สุด โดยยังคงเอกลักษณ์ของพื้นที่ไว้แบ่งเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่อย่างชัดเจน แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ 1) เขตบริการ ใช้ประโยชน์พื้นที่ในการ ให้บริการการท่องเที่ยว จัดพื้นที่ให้เป็นจุดดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ให้เหมาะสมกับกับทรัพยากรที่มีอยู่ 2) เขตที่อยู่อาศัย เป็นที่อยู่อาศัยของเกษตรกร อาจจัดบางส่วนเป็นที่พักแต่ต้องแบ่งแยกอย่างชัดเจน 3) เขตประกอบอาชีพเป็นเขตประกอบอาชีพโดยเฉพาะ อาจเข้าไปท่องเที่ยวให้บริการที่เหมาะสมเท่านั้น

ด้านการจัดการ ควรมีการจัดตั้งกลุ่มให้ชัดเจน เช่น วิชากิจชุมชน กลุ่ม ชุมชน หมู่บ้าน เพื่อให้เดกระบวนการ เพื่อให้เหตุกระบวนการกลุ่มที่โปร่งใส สร้างกฎ ระเบียบ ข้อตกลงที่ชัดเจนร่วมกัน

ด้านการตลาด พัฒนาสินค้า ผลิตภัณฑ์การเกษตร กิจกรรมการให้มื่อตัลักษณ์ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร เช่น การแปรรูป (ตาก อบ คั่ว มัก คอง แข็ง) การสร้างแบรนด์ให้เป็นเอกลักษณ์ ผู้ซื้อสามารถจำในคำได้ง่าย บรรจุภัณฑ์มีความสร้างสรรค์ รักษาสิ่งแวดล้อม ราคา มีความเหมาะสมกับการบริการการประชาสัมพันธ์ ซึ่งให้เห็นจุดเด่น ความแปลกใหม่และความหลากหลายของทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว

ชัยบำรุง (2008) กล่าวว่า องค์ประกอบ แหล่งท่องเที่ยว มีดังนี้ 1. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว คือ มีความสามารถในการเข้าถึง มีความสามารถในการคมนาคมไปยังสถานที่หรือแหล่งท่องเที่ยวได้ เช่น มีถนน คอนกรีตและถนนลาดยางอยู่ในสภาพดี เข้าถึงง่าย สะดวกสบาย และการเดินทางโดยวิธีอื่นๆ 2. กิจกรรม หมายถึง กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว คือ ภายในแหล่งท่องเที่ยวมีสถานที่หลากหลาย มีกิจกรรม ที่ให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วม 3. สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวก คือ แหล่งท่องเที่ยวมีอำนวยความสะดวกไว้สำหรับ นักท่องเที่ยว เช่น สถานีตำรวจ โรงพยาบาล ร้านอาหาร และจุดบริการนักท่องเที่ยว 4. สิ่งดึงดูดใจ หมายถึง สิ่งดึงดูดใจทางแหล่งท่องเที่ยว คือ แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีสิ่งดึงดูดใจ นักท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

ดังนั้น องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม นั้นประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) สิ่งดึงดูดใจ คือ ทรัพยากรธรรมชาติ ประเพณี และวัฒนธรรม 2) กิจกรรมท่องเที่ยว คือ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม และนักท่องเที่ยวเข้าใจประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว 3) องค์กรชุมชนและเจ้าของภูมิปัญญา คือ ความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร เกษตรกรความเข้าใจอันดีต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีการบันทึกหรือจัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว มีปราชญ์ประจำหมู่บ้าน และชุมชนมีความห่วงใยในทรัพยากรธรรมชาติ ที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ การใช้ทรัพยากร

3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน

การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องเริ่มต้นที่สมาชิกในชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดการท่องเที่ยว หากไม่ได้รับความร่วมมือแล้วก็ไม่สามารรถเกิดการท่องเที่ยวในชุมชนได้เลย หรือ

หากเกิดขึ้นจะเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ยั่งยืน เพราะไม่ได้รับความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชน ดังนั้น เพื่อให้สมาชิกทุกคนในชุมชนร่วมมือด้วยดีต้องเห็นความสำคัญ และประโยชน์ของการท่องเที่ยวในชุมชน (สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2560; สำนักงานจังหวัดกระบี่, 2560) ดังนี้

3.1 เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพราะเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชน

3.2 การท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนเน้นคนเป็น ศูนย์กลางของการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่เชื่อมกับกิจกรรมพัฒนาชุมชนอื่นๆ ที่ต้องอาศัยการเรียนรู้

3.3 คุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เพิ่มขึ้นซึ่งเป็นผลทางอ้อมของการท่องเที่ยว เช่น เกิดรายได้เสริมจากการท การท่องเที่ยวในชุมชน โครงสร้างพื้นฐานที่อำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยวเกิดขึ้น ถนน ห้องน้ำสาธารณะ ระบบไฟฟ้า น้ำประปา เป็นต้น

3.4 การท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นเครื่องมือของการเผยแพร่วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิปัญญาของท้องถิ่น และวิถีชีวิตของผู้คนในชุมชนต่อสาธารณชน 5. สร้างการตระหนักรู้ในชาติพันธุ์ของตนเองให้กับเยาวชน และวัยรุ่นให้เห็นคุณค่าของ การฟื้นฟู รักษา สืบทอด และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญา ท้องถิ่นของตนให้คงอยู่ และสืบทอดไปรุ่นต่อรุ่น

3.5 การท่องเที่ยวโดยชุมชน นำไปสู่การรวมตัวกันของสมาชิกในชุมชน หรือ กลุ่มต่างๆ ใน ชุมชน มีกิจกรรมที่ทำร่วมกัน รวมถึงเจ้าของภูมิปัญญา หรือ ความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน ร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน เพื่อนำความรู้ ความเชี่ยวชาญที่มีอยู่ในคนออกมาถ่ายทอดให้ลูกหลานที่มีความสนใจ และนักท่องเที่ยวที่มาเยือน

พิมพ์ระวี โรจนรุ่งสัจย์ (2553) ความหมาย กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนานั้น ประชาชนจะต้องเข้ามา มี ส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน โดยมี นักพัฒนาหรือนักวิชาการจากภายนอกเป็นผู้ส่งเสริม และสนับสนุนในด้านต่างๆ เช่น ข้อมูล ข่าวสาร เทคโนโลยี เป็นต้น การมีส่วนร่วมตามขั้นตอนในการ พัฒนา ซึ่งเป็นวัดเชิงคุณภาพ ออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้น 1 การมีส่วนร่วมในขั้นการริเริ่มการพัฒนา โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม ค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ร่วมตัดสินใจกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ความ ขั้น 2 ขั้นการวางแผนพัฒนา ประชาชนร่วมกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการ วิธีการ และแนวทางการดำเนินงาน ขั้น3 การดำเนินพัฒนา การสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และ

แรงงาน ร่วมบริหารงาน ชั้น 4 รับผิดชอบต่อชนจากการพัฒนา เกิดจากพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ
ชั้น 5 การประเมินผลการพัฒนา ร่วมประเมินว่า การพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตาม
วัตถุประสงค์เพียงใด

ประมาณ เทพสงเคราะห์ (2553) การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community – Based Tourism) คือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม เพื่อกำหนด
ทิศทาง มีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการ การท่องเที่ยวโดยชุมชนจะมีความแตกต่างจาก
การท่องเที่ยวรูปแบบอื่นตรงเน้นที่ชุมชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเท่ากับว่าเป็นความพยายามหนึ่งของการ
สร้างทางเลือกในการพัฒนาที่ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว

วิระพล ทองมา และประเจต อำนวย (2547) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน
(community base sustainable tourism) คือการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม
สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาท
เป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน

ชัชพล ทรงสุนทรวงษ์ (2560) กล่าวว่า ชุมชนและนักท่องเที่ยวมีส่วนใน
การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การประสานความร่วมมือกันของ
ภาครัฐและเอกชน การมีส่วนร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมต่างๆ อย่างมีจิตสำนึกต่อการท่องเที่ยว

กล่าวโดยสรุป การท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้นเป็นการท่องเที่ยวที่ต้องคำนึงถึงความยั่งยืนเป็น
หลัก มีความหลากหลายของกิจกรรมตามศักยภาพของชุมชน โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือใน
การพัฒนาชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ตลอดจน เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยน
ประสบการณ์ระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในชุมชน ซึ่งมีกระบวนการจัดการ ท่องเที่ยว เริ่มจาก
การศึกษาบริบทและการเตรียมความพร้อมของชุมชน การสำรวจศักยภาพของ ชุมชน กำหนด
วัตถุประสงค์ การบริหารจัดการโดยชุมชน จัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยว ประสานงาน กับ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทดลองดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว และการติดตามและประเมินผล

4. แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4.1 สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกรรมการท่องเที่ยวกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2553)

ให้ความหมายมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรหมายถึงการกำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการการบริการและความปลอดภัยเพื่อการยกระดับคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลักได้แก่

4.1.1 ศักยภาพการบริหารจัดการและแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงาน การวางแผนงาน การควบคุมดูแล รวมไปถึงการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน ประกอบด้วย ด้านต่างๆ ดังนี้

- 1) โครงสร้างการบริหารจัดการและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- 2) การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ
- 3) การจัดการความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวโดยมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย หรือ อาสาสมัครหมู่บ้าน (อสม.)
- 4) การจัดการของเสียของในแหล่งท่องเที่ยว โดยการแยกขยะ และกำจัดขยะ การบำบัดน้ำเสีย อย่างยั่งยืน
- 5) การยอมรับและให้ความร่วมมือกับชุมชน การยอมรับ โดยชุมชน การที่ชุมชนได้รับประโยชน์
- 6) การสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม มีการสร้างเครือข่าย
- 7) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรท่องเที่ยว
- 8) การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว มีแผนอย่างเป็นระบบ

4.2.2 ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความสามารถในการจัดการการให้บริการสำหรับนักท่องเที่ยว ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ของแหล่งท่องเที่ยว ที่ช่วยเสริมสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว

4.2.3 ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความสามารถในการสร้างคุณค่าใหม่กับตัวสินค้าที่ให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย การต้อนรับ การให้บริการ ร้านขายผลิตภัณฑ์กลุ่ม ความหลากหลายของกิจกรรมท่องเที่ยว การให้บริการด้าน

ความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว การให้บริการด้านพาหนะนำชมสำหรับนักท่องเที่ยว การให้บริการฝึกอบรม และการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุ

4.2.3 ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความสามารถในการสร้างความประทับใจ ให้แก่นักท่องเที่ยว ประกอบด้วย ความโดดเด่นด้านการเกษตร ด้านเศรษฐกิจ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ด้านผลิตภัณฑ์

5. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

5.1 กรมส่งเสริมการเกษตร (2562) การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีเป้าหมายของการท่องเที่ยว คือ นักท่องเที่ยวพึงพอใจ ประทับใจ และปลอดภัยแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกิดจากการรวมตัวกันของชุมชนตั้งเป็นคณะกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน เพื่อบริหารจัดการดูแลพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การจัดสรรรายได้ผลประโยชน์ และอื่นๆที่ชุมชนได้กำหนดหลักเกณฑ์หรือระเบียบตามความเหมาะสมของตนเอง เพื่อให้เกิดธุรกิจ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืน ดังนั้นจึงต้องมีการบริหารจัดการที่ดีจากบุคคล 3 กลุ่ม ดังนี้

5.1.1 พร้อมให้บริการ กำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรองรับได้ตั้งแต่กลุ่มเล็ก 10 คน ถึงกลุ่มใหญ่ 100 คน

5.1.2 กำหนดพื้นที่เข้าชม เพื่อความสะดวกและป้องกันความเสียหาย เช่น ทำเส้นทางเดินชมสวนเป็นแบบวงกลม

5.1.3 การให้ความรู้นักท่องเที่ยวโดยเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว ประชาชน ชาวบ้าน มัคคุเทศก์ เป็นผู้นำชม

5.1.4 เพิ่มความรู้ ทำป้ายบอกชื่อพันธุ์พืช ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และการทำ QR code เพื่อให้ผู้อ่านสนใจเพิ่มขึ้น

5.1.5 การจัดพื้นที่จอดรถ และระบบจราจรเพื่อสะดวกต่อการเข้า-ออกของรถ และการจอดรถ

5.1.6 มีถังขยะระบบการจัดการขยะ เพื่อช่วยรักษาความสะอาดและสิ่งแวดล้อมของสวนเกษตร

5.1.7 มีจิตสำนึกให้ลงมือปฏิบัติ เช่น การเก็บผลผลิตการแปรรูป การจักสาน การเพาะ การปลูกพืช การทำปุ๋ยหมัก ฯลฯ

5.1.8 การจัดจุ๊ชิมและจำหน่ายสินค้า ให้ลูกค้าได้ชิมก่อนตัดสินใจซื้อผลผลิตจากไร่ ส่วนร้านขายของที่ระลึกควรตัดป้ายราคาให้ชัดเจน ผลิตภัณฑ์ต้องมีความดึงดูดใจ

5.2 มหาวิทยาลัยเกริก (2546) ระบุว่ารูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมี 10 รูปแบบดังต่อไปนี้ คือ

5.2.1 การทำนา โดยเฉพาะใช้วัฒนธรรมดั้งเดิมในการเดินดินและเก็บเกี่ยวเช่นการใช้กระบือหรือโคทำนา การเก็บเกี่ยวการนวดโดยใช้แรงงานคนและการประกอบอาชีพเสริมได้แก่การเพาะเห็ด ยกยอ ตกปลา เป็นต้น วัฒนธรรมการทำเกษตรแบบนี้เป็นวงจรชีวิตที่สามารถพบเห็นได้ในบริเวณจังหวัดอยุธยาและอ่างทอง

5.2.2 เกษตรผสมผสาน ได้แก่การปลูกพืชปลอดสารพิษรวมกับผลไม้และชุดบ่อเลี้ยงปลาหรือทำนาควบคู่กัน ไปสามารถทำผักสดขายผลไม้ปิ้งปลาหรือกุ้งขายให้กับนักท่องเที่ยวได้

5.2.3 สวนผลไม้ซึ่งไม้ผลของไทยที่เป็นที่นิยมของต่างชาติได้แก่มะม่วงส้มโอชมพู พบปลูกกันมากบริเวณจังหวัดนครปฐมส่วน เงาะ ทุเรียน มังคุด ลองกองพบปลูกกันมากบริเวณจังหวัดระยอง จันทบุรี ปราจีนบุรีสำหรับลำไยลื่นจี๊พบปลูกมากบริเวณจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และลองกองก็ปลูกกันมาก จังหวัดนราธิวาสจึงสามารถจัดเทศกาลชิมผลไม้ของแต่ละจังหวัดได้

5.2.4 ไม้ดอกไม้ประดับ ได้แก่ กล้วยไม้ แปลงไม้ดอก แปลงกุหลาบ เป็นต้น

5.2.5 เกษตรเชิงอนุรักษ์ประสมประสานกับวัฒนธรรมชาวไทยภูเขาซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในหลายจังหวัดเช่นสวนชาสวนเมี่ยงที่อำเภอเชียงดาวจังหวัดเชียงใหม่และอำเภอแม่จันจังหวัดเชียงรายเกษตรบนที่สูงในท้องที่จังหวัดเพชรบูรณ์เชียงใหม่เชียงรายและจังหวัดแม่ฮ่องสอน

5.2.6 การศึกษาและศูนย์วิจัยทดลองของหน่วยงานราชการต่างๆ ได้แก่ศูนย์ศึกษาห้วยฮ่องไคร้จังหวัดเชียงใหม่ ศูนย์พัฒนาเขาหินซ้อนในจังหวัดฉะเชิงเทรา ศูนย์ศึกษาพัฒนาพิภพทองในจังหวัดนราธิวาสศูนย์ศึกษาหน่วยงานราชการต่างๆเช่นการประมงกรมป่าไม้กรมวิชาการเกษตรและกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น

5.2.7 โครงการหลวงและโครงการตามพระราชดำริ

5.2.8 ชุมชนเกษตรกร ได้แก่ชุมชนประมงชุมชนชาวสวนยางชุมชนชาวเขาสหกรณ์นิคมต่างๆ เป็นต้นซึ่งจะรวมวิถีชีวิตและวัฒนธรรมพื้นบ้านเข้าด้วยกัน

5.2.9 สวนเกษตรหรือฟาร์มเอกชนได้แก่สวนสามพรานในจังหวัดนครปฐมไร้มีเงินในจังหวัดเพชรบูรณ์ไร้บุญรอดในจังหวัดเชียงรายฟาร์มแม่สาและฟาร์มผีเสื้อเมฆาในจังหวัดเชียงใหม่ฟาร์มจะเข้ในจังหวัดสมุทรปราการ เป็นต้น

5.2.10 ตลาดการเกษตรได้แก่ตลาดค่านินสะดวกที่จังหวัดราชบุรีตลาดไทสี่มุมเมืองที่จังหวัดปทุมธานีตลอดจนตลาดไม้ผลในเทศกาลต่างๆ เป็นต้น

รำไทพวรรณ แก้วสุริยะ (2547) กล่าวถึง รูปแบบท่องเที่ยวตามลักษณะชนิดพืชที่ผลิต คือ การทำนาโดยมีการทำนาปลูกข้าวหลายอย่าง เช่น การทำนาปี การทำนาปรัง การทำนาหว่านน้ำตาม การทำนาขั้นบันได นอกจากนี้ยังมีผลิตภัณฑ์ข้าวที่ให้ความรู้เรื่องข้าวสายพันธุ์ต่างๆ ให้ความหลากหลาย การทำสวนครัวสวนผักเป็นการปลูกพืชผักสวนครัวทุกประเภทรวมถึงการทำไร่ผักไร่ ทั่วไร่ไร่ก็พูดไร่เข้าฟางในพริกไทยไร่สับปะรดบางครั้งรวมถึงพืชไร่เช่นอ้อยมันสำปะหลัง เป็นต้น การทำสวนไม้ตัดดอกเป็นการทำสวนดอกไม้เพื่อตัดดอกไม้ใช้ในพิธีทางศาสนาและชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังสามารถนำไปขายให้กับผู้ที่ต้องการ ได้ด้วยสวนไม้ตัดดอกได้แก่กุหลาบฟาร์มกล้วยไม้สวนไม้ประดับนานาชาติไม้กระถางทุกประเภทรวมถึงไร่นานตะวัน เป็นต้น การทำสวนผลไม้เป็นการทำสวนผลไม้ทุกประเภทรวมถึงการทำสวนยางพาราสวนไผ่สวนปาล์มน้ำมัน เป็นต้น

การทำสวนสมุนไพรเป็นการปลูกพืชสมุนไพรนานาชนิดเพื่อขายเป็นอาหารเสริมและใช้เป็นเครื่องดื่มเครื่องดื่มสำอางและใช้เป็นยารักษาโรคในวงการแพทย์แผนไทย การทำฟาร์มปศุสัตว์เป็นการเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจนานาชนิดเช่นการเลี้ยงไหมการทำฟาร์มผึ้งการทำฟาร์มปลาทั้งปลาสวยงามปลาน้ำจืดปลาน้ำจืดกึ่งการทำการทำฟาร์มมุกการเลี้ยงหอยแมลงผู้หอยแครงหอยนางรมหอยตะไกรมฟาร์มจะเข้บางเพลงเพราะขยายพันธุ์สัตว์ป่าหายากเช่นฟาร์มนกยูงฟาร์มไก่ฟ้าฟาร์มกวาง รวมถึงสวนงูของสภากาชาดไทยด้วยจัดงานเทศกาล ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเป็นการจัดงานเพื่อส่งเสริมการขายผลิตผลทางการเกษตรเมื่อถึงฤดูพืชผล เหล่านี้ส่งออกชุกเช่นนมหมกรมไม้ดอกไม้ประดับงานเทศกาลลีนจิงงานเทศกาลลำไยงานเทศกาลกินปลา เป็นต้น

สรุปได้ว่าประเภทของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหมายถึง การท่องเที่ยวตามลักษณะ กิจกรรมทางการเกษตร และผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น การทำนา การทำสวนไม้ดอกไม้ประดับ การทำสวนผลไม้ การทำสวนผัก การทำสวนสมุนไพรการเลี้ยงสัตว์ งานเทศกาลผลผลิตต่างๆ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และนิทรรศการทางการเกษตร

เดชา ไต้สูง (2543) ได้กล่าวถึง รูปแบบของ กิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรว่ามี 6 แบบ การแสดงหรือสาธิตแปลงพืช ได้แก่ ดอกไม้ พืชผัก ในท้องถิ่น แปลงรวบรวมพันธุ์พืช ชนิดต่างๆ เช่น

พันธุ์กล้วยไม้ พันธุ์พริกพันธุ์ มะเขือ และอื่นๆ จากทั่วโลก การแสดงขั้นตอนการปฏิบัติทาง การเกษตร เช่น การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต และการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวการ บรรจุกัญช์ การแปรรูป การเลี้ยงจิ้งหรีด การแสดงประเพณีวัฒนธรรมด้านการเกษตร ในอดีต ให้นักท่องเที่ยวร่วมทำกิจกรรมระยะสั้น ในการเข้าชมสวนเกษตร เช่น สวนไม้ดอก สวนพืชผักสวน สมุนไพร สวนไม้ผล โดยให้นักท่องเที่ยวเก็บผลผลิตกินเองจากต้น ในสวนหรือซื้อผลผลิตโดย เลือกรับเองทำให้เห็นความสวยงามความแปลกตาและบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติอีกทั้งได้ทำ กิจกรรมพื้นบ้านในระยะสั้นร่วมกับชาวบ้าน เช่น จี๊ควาย นั่งเกวียน กรีดยาง ยกยอ พายเรือ ทอดแห เป็นต้น นักท่องเที่ยวพักแรมในหมู่บ้าน เพื่อศึกษาและสัมผัสกับการใช้ชีวิตของชาวเกษตรใน ชนบทโดยให้นักท่องเที่ยวได้รับบริการที่อบอุ่น ปลอดภัย สะดวก จำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ ทางการเกษตรโดยผลิตสินค้าอาหารเกษตรแปรรูปที่หลากหลายของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสินค้า หัตถกรรมพื้นเมืองของเกษตรกรของใช้และของที่ระลึกต่างๆ เช่น ผักสด ผลไม้สด ดอกไม้สด ต้น พันธุ์พืช เมล็ดพันธุ์พืชที่น่าสนใจ ให้นักท่องเที่ยวซื้อไปปลูกเองอาหารที่ผลิตและเตรียมในพื้นที่ แบบง่ายแต่สะอาดเช่นข้าวโพดต้มข้าวโพดคั่วถั่วต้มเผือกต้มมันต้มอ้อยเขียวผลไม้สดอาหาร สำเร็จรูปบรรจุถุงหรือกล่องน้ำผักน้ำผลไม้ เป็นต้น การอบรมให้ความรู้การเกษตรแผนใหม่และ ความรู้ที่ภูมิปัญญาของชาวบ้านด้วยการฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการทำการเกษตรในสมัยใหม่ เช่น การ ปลูกและดูแลรักษาพืชการแปรรูปเก็บรักษาผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น ให้รู้ทางด้านธุรกิจ การเกษตรในช่วงที่ธุรกิจอื่นๆประสบปัญหาเนื่องจากเศรษฐกิจตกต่ำในปัจจุบันนี้นักท่องเที่ยวส่วน หนึ่งเดินทางมาเพื่อหาช่องทางในการทำธุรกิจต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรเนื่องจากเป็นธุรกิจที่ให้ ผลตอบแทนโดยเร็วและเป็นธุรกิจที่ยังก้าวหน้าไปได้โดยจัดให้นักท่องเที่ยวในเชิงท่องเที่ยวธุรกิจ เกษตรได้สัมผัสพบเห็นดูกิจกรรมของเกษตรกรแล้วอาจจะเกิดแนวคิดในการทำธุรกิจโดยร่วม

สรุปได้ว่า รูปแบบในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ความสวยงาม ของทัศนียภาพและภูมิทัศน์ พื้นที่ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยว แหล่งวัฒนธรรมประเพณีและวิถี ชีวิตชุมชน และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่หลากหลาย เช่น เกษตรผสมผสาน สวนสมุนไพร สวน ผัก ผลไม้ ฟาร์มจิ้งหรีด ป่าชุมชน ฯ 2) ด้านตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับ การเกษตร เช่น การปลูก การดูแลรักษา การแปรรูป ฯ กิจกรรมระยะสั้น เช่น การซื้อผลผลิตทางการ เกษตร จากการเลือกเก็บเอง ร้านจำหน่ายสินค้า ผลผลิตทางการเกษตร และของที่ระลึก การ ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชน และความเหมาะสมด้านราคาในแหล่งท่องเที่ยว เช่น อาหาร

สินค้าเกษตร ค่าบริการฯ 3) ด้านบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ จุดบริการนักท่องเที่ยวในพื้นที่ การจัดระบบในการบริการให้แก่นักท่องเที่ยว มีคฤหาสน์ของชุมชนที่ให้แก่นักท่องเที่ยว มีลานจอดรถ และมีการบริการด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยว เส้นทางคมนาคมที่สะดวก และปลอดภัยในการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก

6. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

6.1 ความหมายการส่งเสริมการเกษตร

จินดา ขลิบทอง (2556) การส่งเสริมการเกษตร เป็นการบริการให้ความรู้ เทคโนโลยีการเกษตรไปสู่เกษตรกรเป้าหมายเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพการเกษตร โดยมีกระบวนการและวิธีการส่งเสริมการเกษตรซึ่งเกี่ยวข้องกับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร เนื้อหาวิชาการองค์ความรู้ในการถ่ายทอด และช่องทาง/สื่อในการถ่ายทอด และเกษตรกรซึ่งเป็นบุคคลเป้าหมายในการส่งเสริมการเกษตร ซึ่งงานส่งเสริมการเกษตรจำเป็นต้องมีการวิจัยเพื่อพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บุญธรรม จิตต์อนันต์ (2540) ให้ความหมายว่า การส่งเสริมการเกษตร (agricultural extension) หมายถึง การนำความรู้ วิธีการ และเทคนิคใหม่ๆ ทางเกษตรไปแนะนำ เผยแพร่ให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกร แล้วติดตามให้คำแนะนำช่วยเหลือจนบังเกิดผลสำเร็จ ขณะเดียวกันก็นำเอาปัญหาต่างๆ ทางเกษตรมาวิเคราะห์หาหนทางแก้ไข

วรทัศน์ อินทรคัมพร (2546) ให้ความหมายว่า การส่งเสริมการเกษตร คือ การให้บริการหรือระบบที่ช่วยเหลือประชาชน โดยวิธีการให้การศึกษา (Education Procedure) เพื่อปรับปรุงวิธีการและเทคนิคทางการเกษตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและรายได้ รวมทั้งการปรับปรุงระดับความเป็นอยู่ และสังคมของชีวิตชนบทให้ดีขึ้น

จากการศึกษาความหมายของการส่งเสริมการเกษตร ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การส่งเสริมการเกษตร เป็นการนำความรู้ทางเกษตรไปเผยแพร่ให้แก่เกษตรกรโดยวิธีการให้การศึกษา แล้วติดตามให้คำแนะนำช่วยเหลือ พร้อมนำปัญหาทางการเกษตรที่เกิดขึ้นมาหาทางแก้ไข เพื่อให้ระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรและสังคมดีขึ้น

ไทยเกษตรศาสตร์ (2555) ให้ความหมาย การส่งเสริมการเกษตร คือ การเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรกับแหล่งวิทยาการเพื่อนที่จะกระจายความรู้ใหม่ๆ และหลักการที่ดีไปสู่เกษตรกรและทำให้เกษตรกรเหล่านั้นได้รับวิทยาการแผนใหม่ไปใช้ในฟาร์มตนเอง

สรุปได้ว่า การส่งเสริมการเกษตร หมายถึง การให้ความรู้แก่เกษตรกรเป้าหมาย เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการเกษตร โดยมีวิทยากรเพื่อที่จะกระจายความรู้ใหม่ๆ และหลักการที่ดี ไปสู่เกษตรกร ผ่านกระบวนการวิธีการส่งเสริมการเกษตร

6.2 วิธีการส่งเสริมการเกษตร

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2556) กล่าวว่า วิธีการส่งเสริมการเกษตร เป็นกระบวนการของการนำความรู้วิชาการ และเทคโนโลยีไปสู่เกษตรกร เป็นลักษณะของการถ่ายทอด ซึ่งอาจจะเรียกว่าเป็นวิธีการสอน หรือฝึกอบรมวัตถุประสงค์มุ่งที่จะให้เกษตรกรสามารถสร้างความสนใจ ความรู้และนำไปสู่การปฏิบัติของเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2560) กล่าวว่า วิธีการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรโดยอิงบุคคลเป้าหมายเป็นเกณฑ์ ประกอบด้วย วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบบุคคลต่อบุคคล ได้แก่ การเยี่ยมไร่รนา และบ้านของเกษตรกรผู้รับการส่งเสริมมาติดต่อที่สำนักงาน การติดต่อทางโทรศัพท์ การติดต่อทางจดหมายส่วนตัว และการติดต่ออย่างไม่เป็นทางการ วิธีการส่งเสริมโดยบุคคล ได้แก่ การประชุมกลุ่ม การฝึกอบรม การสาธิต การศึกษาดูงานนอกสถานที่ วิธีการสื่อสารแบบมวลชน ได้แก่ เอกสารหรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่ ภาพโฆษณาหรือ โปสเตอร์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ และการจัดนิทรรศการ

วรทัศน์ อินทรคัมพร (2546) กล่าวว่า การที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะช่วย ให้บุคคลเป้าหมายยอมรับความรู้ใหม่หรือวิทยาการใหม่ๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะต้อง พิจารณาเลือกใช้วิธีการส่งเสริมหรือวิธีการถ่ายทอดความรู้ไปสู่บุคคลเป้าหมายอย่างเหมาะสม Bradfield (1966) ได้แบ่งวิธีการส่งเสริมออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

วิธีการส่งเสริมรายบุคคล (Individual Methods) เป็นการส่งเสริมบุคคลเป้าหมาย ในครั้งหนึ่งเพียงคนเดียว ช่วยให้ผู้บุคคลเป้าหมายยอมรับได้ และจะได้รับประโยชน์มากหากบุคคลเป้าหมายเป็นผู้นำท้องถิ่น ปรชชนกลุ่มต่างๆ การส่งเสริมรายบุคคล จะใช้วิธีการดังต่อไปนี้

1) การเยี่ยมเยือนที่บ้านหรือไร่รนา (Farm Visits) เป็นการส่งเสริมที่ออกไป เยี่ยมเยือนบุคคลเป้าหมายถึงบ้าน หรือที่นาเกษตรกร Mosher (1978) กล่าวว่า การเยี่ยมเยือนที่บ้าน หรือไร่รนา เป็นวิธีการส่งเสริมที่ได้ผลมากที่สุด และใช้กันอย่างแพร่หลายในประเทศที่ด้อยพัฒนา หรือกำลังพัฒนา แต่วิธีการนี้มีข้อเสียต้องใช้เวลามากและลงทุนสูง และได้บุคคลเป้าหมายน้อย

2) การติดต่อที่สำนักงาน (Office Calls) เป็นการนัดหมายบุคคลเป้าหมายไป ติดต่อที่สำนักงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม เพื่อขอคำแนะนำหรือเอกสารเผยแพร่ต่างๆ การติดต่อแบบ

นี้บุคคลเป้าหมายต้องมีความกระตือรือร้นและมีความสนใจในการใฝ่หาความรู้ เพราะบุคคลเป้าหมายต้องทิ้งกิจกรรมที่ไร้สาระและต้องเสียเวลาจากการเดินทางไปทำงานด้วยตนเอง

3) การติดต่อทางจดหมาย (Letter) เป็นอีกวิธีหนึ่งของการส่งเสริมรายบุคคล เกษตรกรอาจเขียนจดหมายไปยังเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร หรือนักวิชาการเกษตร ณ สำนักงาน เพื่อขอคำแนะนำหรือสอบถามปัญหาเกี่ยวกับการเกษตร เช่น การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ และการประมง

4) การติดต่อทางโทรศัพท์ (Telephone Calls) เป็นวิธีการที่สะดวกและรวดเร็ว เป็นที่นิยมใช้กันมากที่สุด แต่ในบางพื้นที่ยังมีข้อจำกัด เนื่องจากเป็นพื้นที่ห่างไกล ไม่มีสัญญาณ หรือเกษตรกรไม่มีกำลังซื้อโทรศัพท์

วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม (Group Method) เป็นวิธีการส่งเสริมที่ต้องกระทำกับบุคคลเป้าหมายตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งต้องใช้เทคนิคการส่งเสริม เพื่อทำความเข้าใจและถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลเป้าหมายเป็นจำนวนมากมีความเข้าใจ อาจจะทำกับกลุ่มแม่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น กลุ่มเยาวชน เป็นต้น ข้อดีคือ เข้าถึงบุคคลเป้าหมายได้เป็นจำนวนมาก ประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลา ข้อเสียคือ นักส่งเสริมอาจไม่สามารถจูงใจให้บุคคลเป้าหมายทั้งหมดนำความรู้ไปปฏิบัติได้ และไม่สามารถเข้าไปแก้ไขปัญหาของบุคคลเป้าหมายได้ทุกคน วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่มมีหลายวิธี ได้แก่

1) การประชุม (Meeting) เป็นวิธีที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมปฏิบัติเพื่อแนะแนวทางในการประกอบอาชีพ เพื่อรับทราบปัญหาของกลุ่มบุคคลเป้าหมาย เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา และติดตามผล โดยส่วนใหญ่จะจัดขึ้นเฉพาะกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้นำหมู่บ้าน หรือกลุ่มผู้ทำนา เป็นต้น ซึ่งรูปแบบการประชุมอาจจะใช้วิธีการบรรยาย การอภิปรายกลุ่ม การอภิปรายคณะ หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประชุมนั้นๆ

2) การสาธิต (Demonstration) เป็นวิธีการถ่ายทอดความรู้โดยการแสดงให้เห็นแก่กลุ่มบุคคลได้ชมพร้อมกับบรรยายประกอบ ทำให้บุคคลเป้าหมายได้เข้าใจเรื่องที่จะส่งเสริม ตลอดจนมองเห็นภาพขั้นและทราบขั้นตอนต่างๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งการสาธิตแบ่งได้เป็น 2 วิธี ได้แก่ การสาธิตวิธี และการสาธิตผล

3) การจัดทัศนศึกษา (Field Trip) เป็นวิธีการส่งเสริมโดยจัดบุคคลเป้าหมายไปดูกิจกรรมหรือเหตุการณ์ที่มีอยู่จริง ที่ต่างสถานที่ เพื่อให้บุคคลเป้าหมายได้เกิดความรู้และนำมา

ประยุกต์ใช้ในการทำการเกษตรของตนเอง ข้อดีของการส่งเสริมวิธีนี้คือ บุคคลเป้าหมายสามารถเห็นสภาพความเป็นจริง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการที่ทำให้เกิดการนำไปปฏิบัติ

4) การทดสอบในท้องถิ่น (Verification Trials) เป็นกระบวนการทดลองสิ่งหนึ่งสิ่งใดหลายๆ วิธี ในไร่นาของเกษตรกรท้องถิ่น เพื่อจะหาว่าวิธีไหนดีที่สุดหรือได้ผลดีที่สุด เช่น การทดลองปลูกพืช โดยใช้เมล็ดพันธุ์ต่างกัน การใช้ปุ๋ยต่างกัน หรือเลือกหวานพืชต่างกัน เป็นต้น

5) การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร (Field Days) เป็นการจัดงานวันเกษตร เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการคิด เพื่อตรวจสอบดูผลความก้าวหน้า หรือเพื่อให้ประชาชนสังเกตการณ์สาธิตผล มักจัดงานวันเกษตรสำหรับกลุ่มเป้าหมายไม่ใหญ่โตนัก เพื่อให้มีเวลาสำหรับการอภิปราย ซักถาม และชมกิจการด้านการเกษตร หรือฐานการเรียนรู้ด้านต่างๆ

วิธีการส่งเสริมมวลชน (Mass Method) เป็นวิธีการส่งเสริมโดยการเผยแพร่ข้อมูลไปสู่บุคคลเป้าหมายได้ครั้งละมากๆ โดยไม่จำกัดจำนวนและไม่จำเพาะเจาะจงว่าเป็นบุคคลใด สามารถแยกวิธีการส่งเสริมมวลชนโดยผ่านสื่อต่างๆ ดังนี้

1) สิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ โบปลิว โบชัวร์ หนังสือเวียน จดหมายเวียน หรือเอกสารเผยแพร่ เป็นต้น

2) นิทรรศการ หมายถึง การจัดแสดงสิ่งของ อาจจะเป็นของจริง ของจำลอง เช่น วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ พืช สัตว์ ฯลฯ หรือแสดงแนวความคิด ความเห็น มีความมุ่งหมายที่จะสร้างความสนใจ ให้ความรู้ ความเข้าใจ อาจเป็นการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของหน่วยงานหรือโฆษณาขายสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่ง

3) วิทยุกระจายเสียง เป็นแหล่งเผยแพร่ข่าวสารและเป็นเครื่องกระตุ้นความสนใจให้เกิดความเปลี่ยนแปลง การจัดทำรายการวิทยุกระจายเสียงที่นิยมกัน ได้แก่ จัดทำข่าวที่ให้ความรู้ทางด้านการเกษตร ในปัจจุบันมักจัดทำรายการให้ความรู้ทางด้านการเกษตรกับเปิดเพลงลูกทุ่ง ซึ่งได้รับความนิยมสูงจากบุคคลเป้าหมาย

4) รายการโทรทัศน์ การจัดทำรายการโทรทัศน์คล้ายกับวิทยุกระจายเสียง เพียงแต่มีส่วนรับรู้ในการมองเห็นเข้าไปด้วย ทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น

5) การประกวด เป็นกิจกรรมที่สร้างความสนใจและความตื่นตัวให้กับผู้มาร่วมงานตลอดทั้งผู้ชมด้วย โดยส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในการจัดนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น การประกวดพืช การประกวดสัตว์ หรือการประกวดแข่งขันอื่นๆ เป็นวิธีการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน

สรุป วิธีการส่งเสริมการเกษตร ที่จะประสบความสำเร็จมีปัจจัยและองค์ประกอบหลาย ด้าน โดยมีปัจจัยและองค์ประกอบอาจ คือ ตัวเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ผ่านวิธีการถ่ายทอดความรู้สู่บุคคลเป้าหมาย เช่น การบรรยาย การฝึกปฏิบัติ การสาธิต และการทัศนศึกษา

6.3 การสื่อสารเพื่อการส่งเสริมและการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน

เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ และคณะ (2561) กล่าวว่า รูปแบบการสื่อสารเพื่อการส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบใหญ่ๆ คือ องค์ประกอบด้านการ ส่งเสริม การติดต่อสื่อสารระดับเครือข่าย การติดต่อสื่อสารระดับภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และตัวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีรายละเอียดดังนี้ การส่งเสริมเพื่อการสื่อสาร การส่งเสริม เป็นการให้การศึกษาแบบนอกระบบการศึกษา โดยมีเป้าหมายในการส่งเสริมที่แตกต่างกันไปตาม ศาสตร์และผู้รับข้อมูลข่าวสารในการส่งเสริมจำเป็นต้องใช้กระบวนการสื่อสารในการถ่ายทอดไปสู่ เป้าหมายจากผลการวิจัยสามารถสรุปเป็นองค์ประกอบด้วยการส่งเสริมเพื่อการสื่อสารได้ 4 องค์ประกอบดังนี้

6.3.1 นักส่งเสริม เป็น สื่อ บุคคล ใน หน่วยงาน องค์กร ต่างๆ ได้แก่ หน่วยงาน ภาครัฐ ภาค เอกชน และ องค์กร เครือข่าย การท่องเที่ยว

6.3.2 ข้อมูลข่าวสารเป็นเนื้อหาความรู้สำคัญที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยวเชิง เกษตรได้แก่การประชาสัมพันธ์การบริการการตลาด และการสร้างเครือข่าย

6.3.3 สื่อเป็นตัวกลางระหว่างนักส่งเสริม ไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่สื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นคู่มือและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นสื่ออินเทอร์เน็ตสื่อ ทีวี และสื่อวีดิทัศน์

6.3.4 วิธี การสื่อสาร เป็น ลักษณะ ของ การ ส่งเสริม ที่ เป็น กระบวนการ วิธี การ ส่งเสริม เพื่อ การสื่อสาร ที่สำคัญ ได้แก่ การ ฝึก ปฏิบัติ และทัศนศึกษา

สรุปการส่งเสริมเพื่อการสื่อสารประกอบไปด้วยสื่อบุคคลเช่นหน่วยงานภาครัฐหน่วยงาน ภาคเอกชนสื่อสิ่งพิมพ์เช่นคู่มือแผ่นพับโปสเตอร์สื่ออิเล็กทรอนิกส์เช่นอินเทอร์เน็ตวิทยุโทรทัศน์ วิดิทัศน์

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จารุวรรณ ศิลาธร และศักดิ์เกษม ปานะลาด (2564) วิจัยเรื่อง แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลกุคหว้า อำเภอภูผินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ ไม่เพียงพอในหลายด้าน อาทิ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่ตอบสนองความต้องการ ของนักท่องเที่ยวแต่ละช่วงวัย สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมในแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตามมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันนี้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลกุคหว้ายังสามารถรองรับนักท่องเที่ยวให้ นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชม มีการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้นักท่องเที่ยวได้เข้าเที่ยวชม โดยมีเจ้าของสวนเป็นผู้นำชมบรรยายข้อมูลความรู้ต่าง ๆ มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ซึ่งแต่ละกิจกรรมนักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่แปลกใหม่ นอกจากนี้ยังมีการจำหน่ายผักในสวนเพื่อเป็นของฝาก

ชมรอส ดอเลาะ และ ประจวบ ทองศรี (2562) วิจัย เรื่องการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำซา อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ด้านการบริการและรองรับนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาจากการประเมินศักยภาพในทั้งสองด้าน คือ มีการบริการที่หลากหลายแต่ยังไม่ครอบคลุม แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงวัย และมีจุดให้บริการยานพาหนะ

ปณัฐา บุญเรือง (2561) วิจัย เรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านคำไฮ ตำบลมะเกลือเก่า อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมาศักยภาพในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน ศักยภาพการบริหารจัดการ ศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยว และศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

รามศ พรหมชาติ (2545) วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษาบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยการศึกษาประเด็นการมีส่วนร่วมด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการบริการการท่องเที่ยว และด้านการตลาดการท่องเที่ยวรวมถึงความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว

วรวิภา ภัคดีบุรุษ (2563) วิจัย เรื่องปัญหาและศักยภาพของการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนของบ้านคอนซาก ตำบลห้วยงู อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท ปัญหาด้านการจัดการ

การท่องเที่ยวของชุมชนยังคงมีอยู่ โดยชุมชนบ้านดอนซากยังไม่มีการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ยังไม่มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการร่วมกันระดมพลังการจัดทำแผนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชน คนในชุมชนยังไม่ได้รับการอบรมหรือเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนจากผู้มีประสบการณ์หรือคุณวุฒิ นอกจากนี้ในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนของบ้านดอนซาก ยังขาดการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ การสื่อสารข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวยังไม่กว้างขวางนัก และยังไม่มีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้แพร่หลาย ด้านความสามารถ ในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว เช่น ที่พักหรือบ้านพักสำหรับนักท่องเที่ยว ลานจอดรถ เป็นต้น

ศิริภา มณีรัตน์ และจุฑาทิพย์ เฉลิมพล (2560) วิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมของเส้นทางสาย แมริม-สะเมิง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยสามารถแบ่งรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตามกิจกรรมหลักเกษตรได้ 5 ประเภท คือ การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การประมง การเกษตรและป่าไม้ และการเกษตรผสมผสาน แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเส้นทางสายแมริม-สะเมิง มีจุดแข็ง คือ ทำธุรกิจครบครัน มีเครือข่าย ให้ความสนับสนุนงานในด้านต่างๆ แหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลายของสายพันธุ์ ของผลิตภัณฑ์ และบริการ และกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยวเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวทุกเพศ ทุกวัย มีการนำเอาเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ในการโฆษณาเผยแพร่ทางระบบอินเตอร์เน็ต ส่วนจุดอ่อน คือ พนักงานไม่สามารถพูดภาษาต่างประเทศได้ ป้ายบอกทางแหล่งท่องเที่ยว ไม่ชัดเจน ไม่มีสถานที่สำหรับจอดรถขนาดใหญ่ ในด้านโอกาส คือ มีความพร้อมด้านการขนส่งทางบก มีการคมนาคม ที่เชื่อมต่อระหว่างแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงต่างๆ อีกทั้งรัฐบาลมีการส่งเสริมให้จังหวัดเชียงใหม่เป็น MICECITY และในด้านอุปสรรค คือ มีการแข่งขันกันสูงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวในอำเภออื่นๆ ภายในจังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้น ผู้ประกอบกิจการ ควรมีการรวมตัวกันอย่างเข้มแข็ง เพื่อสร้างความร่วมมือในส่วนที่เหลือกันในชุมชนโดยไม่ต้องพึ่งพาภายนอกมากนัก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ การดำเนินการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม

1) คนในชุมชนบ้านหนองโสน จำนวนประชากร 230 คน ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป (ข้อมูลทะเบียนราษฎร์ อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ, 2563)

2) เกษตรกรที่เป็นเจ้าของพื้นที่การเกษตรที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จำนวน 26 คน ในบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ เป็นเกษตรกรทำการเกษตรในรูปแบบที่แตกต่างกัน (ศึกษาทั้งหมด)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1) คนในชุมชนกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาร์โยยามาเน่ จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่าง เป็นดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e^2)}$$

โดย n = จำนวนขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการวิจัย

e = ค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง (โดยกำหนดให้เท่ากับ .05)

ประชากรที่ใช้ในการคำนวณ มีจำนวน 230 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น % ค่าความคลาดเคลื่อน ± 5 สามารถคำนวณกลุ่มประชากรได้ดังนี้

$$\begin{aligned} n &= \frac{230}{1 + (256 * 0.5^2)} \\ &= \frac{230}{1 + 0.64} \\ &= 143.90 \end{aligned}$$

กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณ เท่ากับ 144 ตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling)

2) เกษตรกรที่เป็นเจ้าของพื้นที่ทำการเกษตรที่จะเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่มีการทำการเกษตร โดยทำการศึกษาเกษตรกรที่มีกิจกรรมการเกษตรที่หลากหลายที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ การทำนา การทำสวน การทำไร่ การทำเกษตรผสมผสาน การทำปศุสัตว์ และการเลี้ยงจิ้งหรีด กลุ่มตัวอย่างที่ได้ เท่ากับ 26 ตัวอย่าง โดยการเลือกทั้งหมด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือแยกออกเป็น 2 ชุด ที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย ดัง

2.1.1 ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์สำหรับชุมชนบ้านหนองโสน ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่มีทั้งคำถามปลายปิด และปลายเปิด ประกอบด้วย ตอน ดังนี้

1) ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของคนในชุมชนบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอกะเปอร์ จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนคนในครอบครัว ประเภทของการเกษตร จำนวนพื้นที่ในการทำการเกษตร ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ความคาดหวัง ให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ความต้องการให้พื้นที่เกษตรเข้าร่วมเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตรประโยชน์ การจะได้รับจากการที่ชุมชนเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2) การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนบ้านหนองโสน ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในด้านความรู้สึกรู้สึกเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว การกำหนดทิศทางของแหล่งท่องเที่ยว การประเมินความเป็นไปได้ของการจัดการแหล่งท่องเที่ยว การริเริ่มพัฒนา การวางแผนพัฒนา การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การประเมินผล และการรับประโยชน์

3) รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของบ้านหนองโสน ประกอบด้วยด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการตลาด และด้านบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4) ศักยภาพในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วยศักยภาพบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.1.2 ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกษตรกรที่เป็นเจ้าของพื้นที่การเกษตรที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่มีทั้งคำถามปลายปิด และปลายเปิด ประกอบด้วย 6 ตอนดังนี้

1) ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย เพศอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนคนในครอบครัว ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ความคาดหวังให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ความต้องการ ให้พื้นที่เกษตรเข้าร่วมเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประโยชน์ที่จะได้รับจากการที่ชุมชนเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2) องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน สิ่งดึงดูดใจ กิจกรรมท่องเที่ยว องค์กรชุมชนและเจ้าของภูมิปัญญา การมีส่วนร่วมของชุมชน ระดับความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก

3) ศักยภาพที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ปัญหาในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การรับรองของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว

5) ความต้องการการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การรับรองของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยข้อความถามในการจัดอันดับใช้การประเมิน 5 ระดับ ตามแนวของ Linkert Scale ดังนี้

ระดับคะแนน 5 คะแนน หมายถึง มากที่สุด

ระดับคะแนน 4 คะแนน หมายถึง มาก

ระดับคะแนน 3 คะแนน หมายถึง ปานกลาง

ระดับคะแนน 2 คะแนน หมายถึง น้อย

ระดับคะแนน 1 คะแนน หมายถึง น้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยการสัมภาษณ์ โดยตรงระหว่างผู้วิจัยกับเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นคนในชุมชนบ้านหนองโสน จำนวน 144 ราย และเกษตรกรที่จะเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน จำนวน 26 ราย ตำบลหนองข่า อำเภอกษัตริย์สมุทร จังหวัดชัยภูมิ โดยทำการชี้แจงวัตถุประสงค์และเนื้อหาในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลเพื่อให้เกษตรกรและคนในชุมชน ได้เข้าใจในวัตถุประสงค์และเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ และใช้ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลเดือนกันยายน 2564 โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 จัดทำแผนปฏิบัติงาน คือ การออกจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและการประสานงานขอความร่วมมือจาก ผู้นำ กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครเกษตร เพื่อทำการนัดหมายกับเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

3.2 จัดเตรียมแบบสัมภาษณ์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 ผู้วิจัยดำเนินการออกสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง และสนทนากลุ่ม ตามแผนปฏิบัติงานจัดเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้กำหนดนัดหมายไว้

3.4 ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามแบบสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยจะดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ลงรหัสข้อมูล บันทึกข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการวิเคราะห์ และเรียบเรียงข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

4.1 สถิติเชิงพรรณนา

4.1.1 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของคนในชุมชนและเกษตรกรบ้านหนองโสน โดยการหาค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

4.1.2 การมีส่วนร่วมและองค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าคะแนนน้ำหนักร้อยค่า การแปลความหมาย โดยกำหนดเกณฑ์จากน้ำหนักร้อยค่า ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

ดังนั้น เกณฑ์ค่าคะแนนน้ำหนักร้อยค่าการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนี้

1.00 – 1.80	หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อย
2.61 – 3.40	หมายถึง การมีส่วนร่วมปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง การมีส่วนร่วมมาก
4.21 – 5.00	หมายถึง การมีส่วนร่วมมากที่สุด

4.1.3 รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของบ้านหนองโสน โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ กำหนด

เกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าคะแนนน้ำหนักเฉลี่ย การแปลความหมาย โดยกำหนดเกณฑ์จากน้ำหนักค่าเฉลี่ย ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

ดังนั้น เกณฑ์ค่าคะแนนน้ำหนักเฉลี่ยรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการ ดังนี้

1.00 – 1.80	หมายถึง มีรูปแบบที่เหมาะสมน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง มีรูปแบบที่เหมาะสมน้อย
2.61 – 3.40	หมายถึง มีรูปแบบที่เหมาะสมปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง มีรูปแบบที่เหมาะสมมาก
4.21 – 5.00	หมายถึง มีรูปแบบที่เหมาะสมมากที่สุด

4.1.4 ศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าคะแนนน้ำหนักเฉลี่ย การแปลความหมาย โดยกำหนดเกณฑ์จากน้ำหนักค่าเฉลี่ย ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

ดังนั้น เกณฑ์ค่าคะแนนน้ำหนักเฉลี่ยศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยว ดังนี้

1.00 – 1.80	หมายถึง มีศักยภาพน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง มีศักยภาพน้อย
2.61 – 3.40	หมายถึง มีศักยภาพปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง มีศักยภาพมาก
4.21 – 5.00	หมายถึง มีศักยภาพมากที่สุด

4.1.5 ความต้องการการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรในชุมชนบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้สถิติ คือ ค่าความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมาย ตามเกณฑ์ระดับความต้องการเป็นคำถามที่มีลักษณะกำหนดค่าตอบให้เลือกระดับความต้องการ กำหนดคะแนนเป็น 5 ระดับ ความต้องการการส่งเสริมและระดับความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกร

โดย การแปลความหมาย ตามเกณฑ์ กำหนดเกณฑ์จากค่าคะแนนน้ำหนักค่าเฉลี่ย ดังนี้

1.00 -1.80	หมายถึง มีความต้องการน้อยที่สุด
1.81 -2.60	หมายถึง มีความต้องการน้อย
2.61 -3.40	หมายถึง มีความต้องการปานกลาง
3.41 -4.20	หมายถึง มีความต้องการมาก
4.21 -5.00	หมายถึง มีความต้องการมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา เรื่อง การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ โดยเป็นการวิเคราะห์เชิงสำรวจ (Survey Research) ด้วยการสัมภาษณ์ โดยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และสมมติฐาน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลคนในชุมชนบ้านหนองโสน

ส่วนที่ 1 สภาพส่วนบุคคล สังคม ของคนในชุมชนบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ส่วนที่ 3 รูปแบบที่การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน

ส่วนที่ 4 ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกษตรกรที่เป็นเจ้าของพื้นที่การเกษตรที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ส่วนที่ 1 สภาพส่วนบุคคล สังคม เจ้าของจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ

ส่วนที่ 2 ความพร้อมตามองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

ส่วนที่ 3 ศักยภาพทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ส่วนที่ 4 ปัญหาในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ส่วนที่ 5 ความต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ตอนที่ 3 แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมสำหรับบ้านหนองโสน

ตอนที่ 1 ข้อมูลคนในชุมชนบ้านหนองโสน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ

1.1 สภาพสังคมของคนในชุมชนบ้านหนองโสน ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพทางสังคมของคนในชุมชนบ้านหนองโสน ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ปรากฏดังตารางที่ 4.1 ถึง 4.2

ตารางที่ 4.1 ข้อมูล เพศ อายุ ระดับการศึกษา ของคนในชุมชนบ้านหนองโสน

n=144		
ประเด็น	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	82	56.9
ชาย	62	43.1
อายุ (ปี)		
น้อยกว่า 40	12	8.3
40 – 49	46	31.9
50 – 59	43	29.9
60 – 69	36	24.4
มากกว่า 69	7	4.9
ค่าต่ำสุด = 28 ค่าสูงสุด = 75 ค่าเฉลี่ย = 53.02 SD. = 9.97		
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า	101	70.1
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	27	18.8
ปริญญาตรี	4	2.8
อนุปริญญา/ปวส./ปวท.	11	7.8
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.7

ตารางที่ 4.1 ข้อมูล เพศ อายุ ระดับการศึกษา ของคนในชุมชนบ้านหนองโสน พบว่า
 เพศ คนในชุมชนมีเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยมีเพศหญิง 82 คน ร้อยละ 56.9 เพศชาย 62
 คน ร้อยละ 43.1

อายุ คนในชุมชนจำนวนมากที่สุด คือ มีอายุอยู่ระหว่าง 40 – 49 ปี รองลงมาคือ
 อยู่ระหว่าง 50 – 59 ปี อยู่ระหว่าง 60 – 69 ปี อายุน้อยกว่า 40 ปี และน้อยที่สุด คือ มากกว่า 69 ปี
 ร้อยละ 31.9 ร้อยละ 29.9 ร้อยละ 25.0 ร้อยละ 8.3 และร้อยละ 4.9 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา คนในชุมชนสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า มาก
 ที่สุด จำนวน 101 คน ร้อยละ 70.1 รองลงมา สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
 จำนวน 27 ร้อยละ 18.8 สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา/ปวส./ปวท. จำนวน 11 คน ร้อยละ 7.6
 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 4 คน ร้อยละ 2.8 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท
 จำนวน 1 คน ร้อยละ 0.7

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลอาชีพหลักและประเภทของการทำการเกษตร ของคนในชุมชนบ้านหนองโสน

ประเด็น	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
n=144		
อาชีพหลัก		
เกษตรกร	132	91.7
ข้าราชการ/พนักงาน	7	4.9
รัฐวิสาหกิจ		
ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	3	2.1
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	2	1.3
ประเภทของการทำการเกษตร		
ทำนา	126	87.5
ทำไร่	55	38.2
เกษตรผสมผสาน	51	35.4
ทำสวน	46	31.9
เลี้ยงจิ้งหรีด	15	10.4
เลี้ยงสัตว์	10	6.9
ปลูกผักปลอดกภัย	2	1.4

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลอาชีพหลักและประเภทของการทำการเกษตร ของคนในชุมชนบ้านหนองโสน

อาชีพหลัก คนในชุมชนมีอาชีพหลักมากที่สุด คือ อาชีพเกษตรกร จำนวน 132 คน ร้อยละ 91.7 รองลงมา คือ อาชีพข้าราชการ จำนวน 7 คน ร้อยละ 4.9 อาชีพลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 3 คน ร้อยละ 2.1 และอาชีพหลักที่น้อยที่สุด คือ ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 2 ราย ร้อยละ 1.4

ประเภทของการทำการเกษตร คนในชุมชนทำนามากที่สุดจำนวน 126 คน รองลงมา คือ ทำไร่จำนวน 55 คน ทำเกษตรผสมผสานจำนวน 51 คน ทำสวนจำนวน 46 คน เลี้ยงจิ้งหรีดจำนวน 15 คน เลี้ยงสัตว์ 10 คน และปลูกผักปลอดภัย จำนวน 2 คน ร้อยละ 87.5 ร้อยละ 38.2 ร้อยละ 35.4 ร้อยละ 31.9 ร้อยละ 10.4 ร้อยละ 6.9 และ ร้อยละ 1.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของคนในชุมชนบ้านหนองโสน

ประเด็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
n=144		
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)		
1 – 2	15	10.4
3 – 4	72	50.0
5 – 6	44	30.5
มากกว่า 6	13	9.0
ค่าต่ำสุด = 1.0 ค่าสูงสุด = 9.0 ค่าเฉลี่ย = 4.20 SD. = 1.558		

ตารางที่ 4.3 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนในชุมชนบ้านหนองโสน พบว่า

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน คนในชุมชนจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 50.0 อยู่ระหว่าง 3 – 4 คน รองลงมา ร้อยละ 30.5 อยู่ระหว่าง 5 – 6 ร้อยละ 10.4 อยู่ระหว่าง 1 - 2 คน และน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 9.0 จำนวนมากกว่า 6 คน โดยมีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 4.20 คน จำนวนสมาชิกสูงสุด 9 คน จำนวนสมาชิกต่ำสุด 1 คน

1.2 สภาพเศรษฐกิจของคนในชุมชนบ้านหนองโสน ศึกษาสภาพทางเศรษฐกิจของคนในชุมชนบ้านหนองโสนเกี่ยวกับประโยชน์ที่คิดว่าจะได้รับจากการที่ชุมชนเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ตารางที่ 4.5 ประโยชน์ที่คิดว่าจะได้รับจากการที่ชุมชนเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร

n=144

ประเด็น	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ประโยชน์ที่ชุมชนคิดว่าจะได้รับจากการเป็นแหล่งท่องเที่ยว		
มีอาชีพเพิ่ม	126	87.5
สร้างรายได้ให้กับชุมชน	123	85.4
มีความรักความสามัคคี	90	62.5
ชุมชนมีชื่อเสียง	88	61.1
รักและหวงแหนทรัพยากรที่มีอยู่	76	52.8

จากตารางที่ 4.5 ประโยชน์ที่คิดว่าจะได้รับจากการที่ชุมชนเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร คนในชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ชุมชนได้ประโยชน์มากที่สุดคือมีอาชีพเพิ่ม จำนวน 126 คน ร้อยละ 87.5 รองลงมา คือ สร้างรายได้ให้กับชุมชน จำนวน 123 คน ร้อยละ 85.4 มีความรักความสามัคคี จำนวน 90 คน ร้อยละ 62.5 ชุมชนมีชื่อเสียง จำนวน 88 คน ร้อยละ 61.1 และน้อยที่สุดคือ รักและหวงแหนทรัพยากรที่มีอยู่ จำนวน 76 คน ร้อยละ 52.8

ส่วนที่ 2 จากการสัมภาษณ์คนในชุมชน ที่จะมีส่วนร่วมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร บ้านหนองโสน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังนี้

ตารางที่ 4.6 การมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านหนองโสน

n=144

ประเด็น	Mean	S.D.	แปลผล
การมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	2.78	1.264	ปานกลาง
ความรู้สึกเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.33	1.343	ปานกลาง
การเตรียมความพร้อมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว	3.18	1.959	ปานกลาง
การรับประโยชน์	2.88	1.308	ปานกลาง
การกำหนดทิศทางของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	2.79	1.100	ปานกลาง
การประเมินผล	2.77	1.105	ปานกลาง
การริเริ่มพัฒนา	2.75	1.236	ปานกลาง
การประเมินความเป็นไปได้ของการจัดการท่องเที่ยว	2.63	1.226	ปานกลาง
การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	2.42	1.028	น้อย
การวางแผนการพัฒนา	2.28	1.088	น้อย

จากตารางที่ 4.6 การมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของคนในชุมชนว่าจะมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 2.78 ในด้านต่างๆ ดังนี้ ความรู้สึกเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การเตรียมความพร้อมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว การรับประโยชน์ การกำหนดทิศทางของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การประเมินผล การริเริ่มพัฒนา และการประเมินความเป็นไปได้ของการจัดการท่องเที่ยว ส่วนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และการวางแผนการพัฒนา อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย คือ 2.42 และ 2.28 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 รูปแบบที่การจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน จากการสัมภาษณ์คนในชุมชน
ในประเด็นต่าง ๆ ของชุมชนบ้านหนองโสน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏ ดังนี้

ตารางที่ 4.7 รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของคนในชุมชน

n=144			
ประเด็น	Mean	S.D.	แปลผล
รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	2.83	1.094	ปานกลาง
ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่หลากหลาย	3.13	1.081	ปานกลาง
แหล่งวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตชุมชน	2.98	1.146	ปานกลาง
ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ	2.96	.999	ปานกลาง
ความสวยงามของทัศนียภาพและภูมิทัศน์	3.80	.998	ปานกลาง
พื้นที่ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยว	2.72	1.085	ปานกลาง
ด้านตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
การให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร	3.27	1.185	ปานกลาง
กิจกรรมการเกษตรระยะสั้น	3.18	1.094	ปานกลาง
การประชาสัมพันธ์	2.77	1.020	ปานกลาง
ร้านจำหน่ายสินค้า	2.75	1.079	ปานกลาง
ความเหมาะสมด้านราคา	2.63	1.001	ปานกลาง
ด้านบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
เส้นทางคมนาคมที่สะดวก และปลอดภัย	2.94	1.77	ปานกลาง
จุดบริการนักท่องเที่ยวในพื้นที่	2.74	1.175	ปานกลาง
มัคคุเทศก์ของชุมชนที่ให้แก่นักท่องเที่ยว	2.72	1.086	ปานกลาง
มีลานจอดรถ และมีบริการด้านความปลอดภัย	2.65	1.082	ปานกลาง
การจัดระบบในการบริการให้แก่นักท่องเที่ยว	2.61	1.011	ปานกลาง
สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ ที่พัก ร้านอาหาร	2.41	1.185	น้อย
ร้านขายของที่ระลึก			

จากตารางที่ 4.7 คนในชุมชนให้ความคิดเห็นว่า การเน้นรูปแบบในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย คือ 2.83

ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว คนในชุมชนให้ความเห็นว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่หลากหลาย แหล่งวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตชุมชน ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ความสวยงามของทัศนียภาพและภูมิทัศน์ พื้นที่ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยว มีการเน้นรูปแบบในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คนในชุมชนให้ความเห็นว่า การให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร กิจกรรมการเกษตรระยะสั้น การประชาสัมพันธ์ ร้านจำหน่ายสินค้า ความเหมาะสมด้านราคา มีการเน้นรูปแบบในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คนในชุมชนให้ความเห็นว่า เส้นทางคมนาคมที่สะดวก และปลอดภัย จุดบริการนักท่องเที่ยวในพื้นที่ มัคคุเทศก์ของชุมชนที่ให้แก่นักท่องเที่ยว มีลานจอดรถ และมีการบริการด้านความปลอดภัย และการจัดระบบในการบริการให้แก่นักท่องเที่ยว มีการเน้นรูปแบบในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึกมีการเน้นรูปแบบในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 4 ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของคนในชุมชนบ้านหนองโสน

ตารางที่ 4.9 ศักยภาพที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของคนในชุมชนบ้านหนองโสน

n=144

ประเด็น	Mean	S.D.	แปลผล
ศักยภาพที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	2.14	1.003	น้อย
ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2.48	1.211	น้อย
การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว	2.22	1.984	น้อย
การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว	2.15	.866	น้อย
การจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว	2.14	.892	น้อย
การส่งเสริมการขาย การเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์	2.02	.864	น้อย
เกษตร			
โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนา	1.78	.870	น้อยที่สุด
การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ	1.76	.892	น้อยที่สุด
ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว			
มีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว	2.53	1.083	น้อย
เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	2.31	.919	น้อย
ความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	2.06	1.844	น้อย
ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน	1.92	.811	น้อย
ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว	2.50	1.010	น้อย
มีบุคลากรหรือผู้นำชมให้บริการนักท่องเที่ยว	2.23	.836	น้อย
การให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว	2.23	.908	น้อย
ความหลากหลายของกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว	1.95	.859	น้อย
ร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝาก และของที่ระลึก	1.83	.836	น้อย

ตารางที่ 4.9 ศักยภาพที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของคนในชุมชนบ้านหนองโสน (ต่อ)

n = 144

ประเด็น	Mean	S.D.	แปลผล
ด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
การเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร	2.52	1.010	น้อย
สภาพธรรมชาติที่มีความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว	2.29	1.036	น้อย
ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น	2.09	.818	น้อย
กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวและน่าสนใจ	1.97	.728	น้อย
ความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์	1.90	.783	น้อย

จากตารางที่ 4.9 ศักยภาพที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของคนในชุมชนบ้านหนองโสน คนในชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ศักยภาพที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย คือ 2.14

ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คนในชุมชนมีศักยภาพในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว การจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว การส่งเสริมการขาย การเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตร อยู่ในระดับน้อย และมีโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนา การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย คือ 2.48 2.22 2.15 2.14 2.02 1.78 และ 1.76 ตามลำดับ

ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว คนในชุมชนให้ความคิดเห็นว่า เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว ความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน ทั้งหมดอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย คือ 2.51 2.45 2.03 และ 1.89 ตามลำดับ

ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คนในชุมชนให้ความคิดเห็นว่า การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว มัคคุเทศก์หรือผู้นำชมให้บริการนักท่องเที่ยว การให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว ความหลากหลายของกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว และร้านขายของใช้ประจำวันของฝากและของที่ระลึก ทั้งหมดอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย คือ 2.50 2.23 2.23 1.95 และ 1.83 ตามลำดับ

ด้านการดึงดูใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คนในชุมชนให้ความคิดเห็นว่าการเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร มีสภาพธรรมชาติที่มีความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว มีความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวและน่าสนใจ ทั้งหมดอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ย คือ 2.52 2.29 2.09 1.97 และ 1.90 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกษตรกรที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเจ้าของพื้นที่ที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ

1.1 สภาพสังคมของเกษตรกรในชุมชนบ้านหนองโสน ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพทางสังคมของเจ้าของพื้นที่ที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสนประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทการทำเกษตร และประสบการณ์ ปรากฏดังตาราง

ตารางที่ 4.10 ข้อมูล เพศ อายุ ระดับการศึกษา ของเกษตรกรในชุมชนบ้านหนองโสน

			N=26
ประเด็น	จำนวน(ราย)	ร้อยละ	
เพศ			
หญิง	20	76.0	
ชาย	6	24.0	
อายุ (ปี)			
น้อยกว่า 40	5	16.0	
40 – 49	10	40.0	
50 – 59	5	20.0	
มากกว่า 59	6	24.0	
ค่าต่ำสุด = 31	ค่าสูงสุด = 68	ค่าเฉลี่ย = 49.80	SD. = 10.744
ระดับการศึกษา			
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า	12	44.0	
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	6	24.0	
อนุปริญญา/ปวส./ปวท.	3	12.0	
ปริญญาตรี	1	4.0	
สูงกว่าปริญญาตรี	4	16.0	

ตารางที่ 4.10 ข้อมูลสังคมของเกษตรกรที่เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า เพศ จากการศึกษาข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในชุมชนพบว่า ร้อยละ 76.0 เป็นผู้หญิง และร้อยละ 24.0 เป็นผู้ชาย

อายุ เกษตรกรในชุมชน ร้อยละ 40.0 มีอายุอยู่ระหว่าง 40 – 49 ปี เป็นช่วงอายุที่มีจำนวนมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 24.0 มากกว่า 59 ปี ร้อยละ 24.0 อยู่ระหว่าง 50 – 59 ปี และน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 16.0 อายุน้อยกว่า 40 ปี ตามลำดับ

ระดับการศึกษา พบว่าเกษตรกรในชุมชนร้อยละ 44.0 สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า รองลงมา ร้อยละ 24.0 สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 16.0 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีโท ร้อยละ 12.0 สำเร็จการศึกษาในระดับอนุปริญญา/ปวส./ปวท. และ ร้อยละ 4.0 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ประเภทของการทำการเกษตรของเกษตรกรที่เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

N=26

ประเด็น	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ประเภทของการทำการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ทำนา	19	76.0
ทำไร่	9	36.0
ทำสวน	9	36.0
เลี้ยงจิ้งหรีด	9	36.0
เกษตรผสมผสาน	8	32.0
เลี้ยงสัตว์	8	32.0
ผลิตผักปลอดภัย	1	4.0

ประเภทการทำการเกษตร กลุ่มตัวอย่าง พบว่า ร้อยละ 76.0 ทำนา รองลงมา ร้อยละ 42.0 ทำไร่ ร้อยละ 35.9 เกษตรผสมผสาน ร้อยละ 34.4 ทำสวน ร้อยละ 11.5 เลี้ยงจิ้งหรีด ร้อยละ 7.6 เลี้ยงสัตว์ และร้อยละ 1.5 ปลูกผักปลอดภัย ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ประสิทธิภาพในการทำการเกษตร รายได้จากการทำการเกษตร ของเกษตรกรที่เป็น
เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

N=26

ประเด็น	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ประสบการณ์จากการทำการเกษตร		
น้อยกว่า 10 ปี	16	61.5
11 - 25 ปี	4	15.4
26 - 35 ปี	2	7.6
มากกว่า 35 ปี	4	15.4
ค่าต่ำสุด = 1 ค่าสูงสุด = 50 ค่าเฉลี่ย = 16.35 SD = 14.227		
ประสบการณ์จากการท่องเที่ยว		
ไม่เคย	3	11.5
เคย 1-2 ครั้ง	9	34.6
เคย 3-4 ครั้ง	13	50.0
เคย 5 ครั้งขึ้นไป	1	3.8
ค่าสูงสุด = 3 ค่าเฉลี่ย = 1.46 SD. = .760		
รายได้จากการทำการเกษตร (ต่อปี)		
น้อยกว่า 50,000 บาท	5	19.2
50,000 – 75,000 บาท	11	42.3
75,001 – 100,000 บาท	3	11.6
100,001 – 125,000 บาท	2	7.7
มากกว่า 125,000 บาท	5	19.2
ค่าต่ำสุด = 10,000 ค่าสูงสุด = 1,000,000 ค่าเฉลี่ย = 119,230 SD = 19007.833		
การได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		
ไม่เคย	7	27.0
สื่อบุคคล (หน่วยงานต่างๆ)	13	50.0
สื่อสิ่งพิมพ์ (คู่มือ, ไปสเตอร์, หนังสือ)	3	11.5
สื่อสังคมออนไลน์ (เฟซบุ๊ก และ ไลน์)	3	11.5

ประสบการณ์จากการทำการเกษตร พบว่า เกษตรกรมากที่สุด ร้อยละ 61.5 มีประสบการณ์จากการทำการเกษตรน้อยกว่า 10 ปี รองลงมา ร้อยละ 15.4 ประสบการณ์อยู่ระหว่าง 11- 25 ปี และมากกว่า 35 ปี ร้อยละ 7.6 ประสบการณ์อย่างระหว่าง 26-35 ปี ตามลำดับ

รายได้จากการทำการเกษตร พบว่า เกษตรกรมากที่สุด ร้อยละ 42.3 มีรายได้เฉลี่ย 50,000 – 75,000 บาท รองลงมาคือ ร้อยละ 19.2 มีรายได้เฉลี่ย น้อยกว่า 50,000 บาท และมากกว่า 125,000 บาท ร้อยละ 11.6 มีรายได้เฉลี่ย 75,001 – 100,000 บาท และ ร้อยละ 7.7 มีรายได้เฉลี่ย 100,001 – 125,000 บาท ตามลำดับ

การได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 50.0 ได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อบุคคล รองลงมา ร้อยละ 26.9 ไม่เคยรับความรู้ และร้อยละ 11.5 ได้รับจาก สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อสังคมออนไลน์ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 กิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว ความต้องการเข้าร่วมเป็นจุดท่องเที่ยว ประโยชน์ที่ได้รับ และกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว/ต้นทุน

N=26

ประเด็น	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ความคาดหวังให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		
คาดหวังว่าชุมชนจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	26	100.0
ความต้องการให้พื้นที่เกษตรของตนเข้าร่วมเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร		
ต้องการให้พื้นที่เป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร	26	100.0
ประโยชน์ที่คิดว่าจะได้รับจากการที่ชุมชนเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร		
สร้างรายได้ให้กับชุมชน	26	100.0
มีความรักความสามัคคี	18	72.0
มีอาชีพเพิ่มขึ้น	23	92.0
รักและหวงแหนทรัพยากรที่มีอยู่	20	80.0
ชุมชนมีชื่อเสียง	22	88.0

จากตารางที่ 4.13 กิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว ความต้องการเข้าร่วมเป็นจุดท่องเที่ยว ประโยชน์ที่ได้รับ และกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว/ต้นทุน พบว่า

ความคาดหวังให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 100 มีความคาดหวังให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ความต้องการให้พื้นที่เกษตรของตนเข้าร่วมเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 100 มีความต้องการให้พื้นที่เกษตรของตนเข้าร่วมเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ประโยชน์ที่คิดว่าจะได้รับจากการที่ชุมชนเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่าเกษตรกร ร้อยละ 100 คิดว่าประโยชน์ที่ได้รับสูงสุด คือ สร้างรายได้ให้กับชุมชน รองลงมา คือ ร้อยละ 92 มีอาชีพให้ชุมชนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 88 ชุมชนมีชื่อเสียง ร้อยละ 80 รักและหวงแหนในทรัพยากรที่มีอยู่ และน้อยที่สุด ร้อยละ 72 คิดว่ามีความรักความสามัคคี ตามลำดับ

กิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว/ต้นทุน เกษตรกรทั้งหมดยังไม่มีการคิดต้นทุนเกี่ยวกับกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.14 องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนของเกษตรกรที่เป็นเจ้าของพื้นที่ที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

N=26

ประเด็น	Mean	SD.	แปลผล
องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน	2.94	3.075	ปานกลาง
สิ่งที่ดึงดูดใจ			
ทรัพยากร	3.80	.895	มาก
ประเพณี	3.00	.894	ปานกลาง
วัฒนธรรม	3.23	.862	ปานกลาง
กิจกรรมท่องเที่ยว			
นักท่องเที่ยวเข้าใจประวัติความเป็นมา	3.50	.905	มาก
เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม	3.30	.884	ปานกลาง
องค์กรชุมชนและเจ้าของภูมิปัญญา			
ชุมชนมีความหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติ	3.57	.945	มาก
ความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร	3.50	.880	มาก
มีปราชญ์ประจำหมู่บ้าน	3.34	.935	ปานกลาง
มีความเข้าใจอันดีต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน	3.11	.711	ปานกลาง
มีการบันทึกหรือจัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว	2.88	1.032	ปานกลาง

ตารางที่ 4.14 องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนของเกษตรกรที่เป็นเจ้าของพื้นที่ที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ต่อ)

N = 26

ประเด็น	Mean	SD.	แปลผล
การมีส่วนร่วมของชุมชน			
สร้างความเป็นเจ้าของของแหล่งทรัพยากร	3.07	.976	ปานกลาง
การวางแผนแหล่งท่องเที่ยว	2.76	.908	ปานกลาง
การจัดการแหล่งท่องเที่ยว	2.69	1.010	ปานกลาง
กระบวนการสร้างการรับรู้	2.65	.977	ปานกลาง
ระดับความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก			
เส้นทางคมนาคม	3.03	1.310	ปานกลาง
จุดบริการนักท่องเที่ยว	2.57	1.137	น้อย
ห้องน้ำให้บริการ	2.46	1.303	น้อย
ที่พักแบบสัมผัสวิถีชีวิตเกษตรกร	2.42	1.064	น้อย
ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน	2.00	1.058	น้อย
ร้านอาหารเครื่องดื่มให้บริการ	1.96	.958	น้อย

ตารางที่ 4.14 องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนของเกษตรกรที่เป็นเจ้าของพื้นที่ที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรให้ความคิดเห็นว่า ระดับขององค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อยู่ในระดับ ปานกลาง ค่าเฉลี่ย คือ 2.94

สิ่งดึงดูดใจ เกษตรกรให้ความคิดเห็นว่าองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่ดึงดูดใจ คือ ทรัพยากร อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ประเพณีและวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ย คือ 3.80 3.20 และ 3.00 ตามลำดับ

กิจกรรมท่องเที่ยว เกษตรกรให้ความคิดเห็นว่าองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนกิจกรรมท่องเที่ยว คือ นักท่องเที่ยวเข้าใจประวัติความเป็นมา อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ย คือ 3.50 และ 3.30

องค์กรชุมชนและเจ้าของภูมิปัญญา เกษตรกรให้ความคิดเห็นว่า ชุมชนมีความห่วงใยในทรัพยากรธรรมชาติ และความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร อยู่ในระดับมาก ส่วนมีปราชญ์

ประจำหมู่บ้าน ความเข้าใจอันดีต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน มีการบันทึกหรือจัดทำข้อมูล แหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง ดังค่าเฉลี่ย 3.57 3.50 3.34 3.11 และ 2.88 ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมของชุมชน เกษตรกรให้ความคิดเห็นว่า ทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง คือ สร้างความเป็นเจ้าของของแหล่งทรัพยากร การวางแผนแหล่งท่องเที่ยว การจัดการแหล่งท่องเที่ยว และกระบวนการสร้างการรับรู้ ตามค่าเฉลี่ย 3.07 2.76 2.69 และ 2.65 ตามลำดับ

ระดับความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก เกษตรกรให้ความคิดเห็นว่า เส้นทางคมนาคม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนจุดบริการนักท่องเที่ยว ห้องน้ำให้บริการ ที่พักแบบสัมผัสวิถีชีวิตเกษตรกร ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน และร้านอาหารเครื่องดื่มให้บริการ อยู่ในระดับน้อย ตามค่าเฉลี่ย คือ 3.03 2.57 2.46 2.42 2.00 และ 1.96 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 ศักยภาพทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรบ้านหนองโสน

N=26

ประเด็น	Mean	SD.	แปลผล
ศักยภาพทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	2.67	.930	ปานกลาง
การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภค	4.88	.844	มากที่สุด
การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว	3.53	1.098	มาก
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.30	.735	ปานกลาง
การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ	2.61	.897	ปานกลาง
ส่งเสริมการขาย การเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์	2.53	1.103	น้อย
ความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว	2.42	1.101	น้อย
โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนา	2.30	1.010	น้อย
การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	2.76	1.069	ปานกลาง
มีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว	2.61	.941	ปานกลาง
ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน	2.57	1.172	น้อย
ความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	2.42	1.101	น้อย

ประเด็น	Mean	SD.	แปลผล
การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว	3.19	.895	ปานกลาง
มีมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมให้บริการนักท่องเที่ยว	2.84	.784	ปานกลาง
การบริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว	2.53	.904	น้อย
ความหลากหลายของกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว	2.42	1.026	น้อย
ความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว	2.38	.897	น้อย
การดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญา	3.03	.870	ปานกลาง
สภาพธรรมชาติที่มีความสวยงาม	2.92	1.016	ปานกลาง
การเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร	2.65	.891	ปานกลาง
ความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์	2.65	1.056	ปานกลาง
กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวและน่าสนใจ	2.65	1.129	ปานกลาง

ตารางที่ 4.15 ศักยภาพทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร (ต่อ)

ตารางที่ 4.15 ศักยภาพทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีความคิดเห็นว่า ศักยภาพทางการจัดการการท่องเที่ยว อยู่ในระดับ ปานกลาง ค่าเฉลี่ยคือ 2.67

การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรให้ความคิดเห็นว่า การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภค อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ส่วนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับปานกลาง และส่งเสริมการขาย การเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กร และแผนพัฒนา อยู่ในระดับ น้อย ดังค่าเฉลี่ย 4.88 3.53 3.30 2.61 2.53 2.42 และ 2.30 ตามลำดับ

การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรให้ความคิดเห็นว่า เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และมีมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมให้บริการนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน ความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับน้อย ดังค่าเฉลี่ย คือ 2.76 2.61 2.57 และ 2.42 ตามลำดับ

การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรให้ความคิดเห็นว่า การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว มัคคุเทศก์หรือผู้นำชมให้บริการนักท่องเที่ยว อยู่ในระดับ ปานกลาง ส่วนความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว การบริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว และความหลากหลายของกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับน้อย ดังค่าเฉลี่ย 3.19 2.84 2.53 2.38 2.42 ตามลำดับ

การดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรให้ความคิดเห็นว่า ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพธรรมชาติที่มีความสวยงาม การเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร ความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์ และกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวและน่าสนใจ ทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง ดังค่าเฉลี่ย คือ 3.03 2.92 2.65 2.65 และ 2.65 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.16 ปัญหาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร

N = 26

ประเด็น	Mean	SD.	แปลผล
ปัญหาในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	2.76	2.966	ปานกลาง
การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	4.26	1.115	มากที่สุด
การประชาสัมพันธ์	2.92	.976	ปานกลาง
การจัดการฟาร์ม	2.61	.982	ปานกลาง
การจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ	2.61	1.298	ปานกลาง
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2.53	1.333	น้อย
การจัดการด้านการปลอดภัย	2.46	1.529	น้อย
การรับรองของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว	2.96	.999	ปานกลาง
เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	2.92	1.293	ปานกลาง
ความพร้อมของบุคลากร	2.92	1.230	ปานกลาง
จำนวนนักท่องเที่ยวเหมาะสมกับขนาดพื้นที่	2.88	1.070	ปานกลาง
ความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	2.69	1.225	ปานกลาง
ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน	2.65	1.354	ปานกลาง
การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว			
การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยนักท่องเที่ยว	2.96	1.148	ปานกลาง
ความสามารถของมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมนักท่องเที่ยว	2.80	1.096	ปานกลาง
ความหลากหลายของกิจกรรม	2.80	1.132	ปานกลาง

ตารางที่ 4.16 ปัญหาการจัดการแหล่งท่องเที่ยว พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับอยู่ในระดับ ปานกลาง ค่าเฉลี่ย คือ 2.76

การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรให้ความคิดเห็นว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เป็นปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การประชาสัมพันธ์ การจัดการฟาร์ม การจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ เป็นปัญหাপานกลาง ส่วนการจัดการด้านการ

ปลอดภัย และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระดับน้อย ดังค่าเฉลี่ย คือ 4.26 2.92
2.61 2.61 2.46 2.53

การรับรองของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรให้ความคิดเห็นว่า ช่วงเวลาที่
เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ความพร้อมของบุคลากร
จำนวนนักท่องเที่ยวเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ ความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว
ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน ทั้งหมดอยู่ในระดับ ปานกลาง ดังค่าเฉลี่ย คือ 2.96
2.92 2.92 2.88 2.69 และ 2.65 ตามลำดับ

การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว เกษตรกรให้ความคิดเห็นว่าการต้อนรับและสร้าง
ความคุ้นเคยนักท่องเที่ยว ความสามารถของมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมนักท่องเที่ยว และความหลากหลายของ
กิจกรรม ทั้งหมดอยู่ในระดับ ปานกลาง ค่าเฉลี่ย คือ 2.96 2.80 และ 2.80 ตามลำดับ

ส่วนที่ 5 ความต้องการการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรในชุมชนบ้านหนองโสน จากการสัมภาษณ์เกษตรกรและคนในชุมชนเกี่ยวกับความต้องการการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรและคนในชุมชนบ้านหนองโสน ประเด็นต่าง ๆ ผลการวิเคราะห์ ปรากฏในตาราง

ตารางที่ 4.17 ความต้องการการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรในชุมชนบ้านหนองโสน

N = 26

เนื้อหาความต้องการการส่งเสริม	ความต้องการส่งเสริม	ระดับความต้องการสื่อในการส่งเสริม									ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริม			
		สื่อบุคคล			สื่อสิ่งพิมพ์			สื่ออิเล็กทรอนิกส์			บรรยาย	สาธิต	ฝึกปฏิบัติ	ทัศนศึกษา
		เอกชน	รัฐบาล	แม่ทัพ	คู่มือ	โปสเตอร์	วิทยุ	โทรทัศน์	วิดีโอ	อินเทอร์เน็ต				
การบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยว	ต้องการ	3.07	4.15	2.88	3.46	3.23	2.88	3.76	4.19	4.30	4.11	4.15	4.23	4.50
	ปานกลาง		มาก	ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มากที่สุด	มากที่สุด
	ปานกลาง			ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง							
การรับรองของแหล่งท่องเที่ยว	ต้องการ	3.19	3.76	3.19	2.80	3.00	2.84	3.23	3.69	3.73	3.80	3.53	3.88	3.92
	ปานกลาง		มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
	ปานกลาง			ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง							
การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว	ต้องการ	3.34	4.07	2.96	3.23	2.84	2.80	3.65	3.65	3.79	3.50	3.84	3.88	4.15
	ปานกลาง		มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก
	ปานกลาง			ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง							

ตารางที่ 4.17 ความต้องการการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรในชุมชนบ้านหนองโสน (ต่อ)

N=26

เนื้อหาความต้องการการส่งเสริม	ความต้องการการส่งเสริม	ระดับความต้องการสื่อในการส่งเสริม									ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริม			
		สื่อบุคคล			สื่อสิ่งพิมพ์			สื่ออิเล็กทรอนิกส์			บรรยาย	สาธิต	ฝึกปฏิบัติ	ทัศนศึกษา
		เอกชน	รัฐบาล	แผนพับ	คู่มือ	โปสเตอร์	วิทยุ	โทรทัศน์	วีดีโอ	อินเทอร์เน็ต				
แหล่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว	ต้องการ	3.00	3.88	3.00	3.11	2.96	3.03	3.38	3.57	3.53	3.57	3.61	4.07	4.07
		ปานกลาง	มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก

ตารางที่ 4.17 ความต้องการการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรในชุมชนบ้านหนองโสน

การบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการการส่งเสริม จาก สื่อบุคคล คือ ภาครัฐ (4.15) จากสื่อสิ่งพิมพ์ คือ คู่มือ (3.46) จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ โทรทัศน์(3.76) อินเทอร์เน็ต (4.30) และวีดีโอ (3.41) กลุ่มตัวอย่างต้องการวิธีการส่งเสริม ระดับมากที่สุด คือ การทัศนศึกษา (4.50) และการฝึกปฏิบัติ (4.23)

การรับรองของแหล่งท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการการส่งเสริมจากสื่อบุคคล คือ ภาครัฐ (3.74) จากสื่อสิ่งพิมพ์ในระดับปานกลาง ได้แก่ แผนพับ () โปสเตอร์() และคู่มือ() จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต(3.73) และวีดีโอ(3.69) กลุ่มตัวอย่างต้องการวิธีการส่งเสริม ระดับมาก ได้แก่ การทัศนศึกษา (3.92) การฝึกปฏิบัติ(3.88) การบรรยาย(3.80) และการสาธิต(3.53) ตามลำดับ

การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการการส่งเสริมจากสื่อบุคคล คือ ภาครัฐ (4.07) จากสื่อสิ่งพิมพ์ในระดับปานกลาง ได้แก่ คู่มือ(2.23) ไปสเตอร์(2.84) และแผ่นพับ(2.96) จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต(3.79) โทรทัศน์และวิดีโอ(3.65) กลุ่มตัวอย่างต้องการวิธีการส่งเสริมระดับมาก ได้แก่ การทัศนศึกษา(4.15) การฝึกปฏิบัติ(3.88) การสาธิต(3.84) และการบรรยาย(3.50) ตามลำดับ

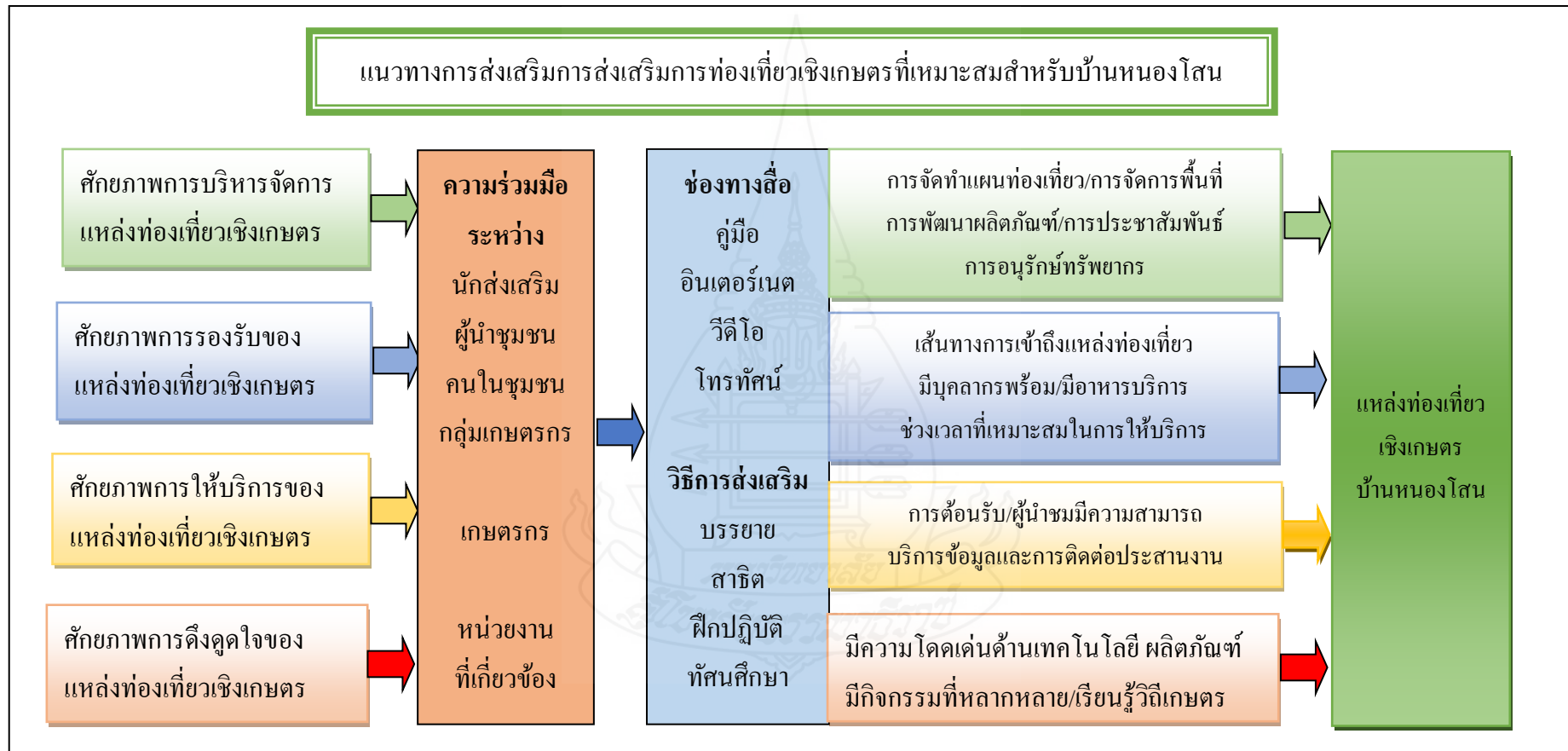
แหล่งดึงดูดของนักท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการการส่งเสริมจากสื่อบุคคล คือ ภาครัฐ (3.88) จากสื่อสิ่งพิมพ์ในระดับปานกลาง ได้แก่ คู่มือ(3.11) แผ่นพับ(3.00) และไปสเตอร์(2.96) จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิดีโอ(3.57) และอินเทอร์เน็ต(3.53) กลุ่มตัวอย่างต้องการวิธีการส่งเสริมระดับมาก ได้แก่ การทัศนศึกษา(4.07) การฝึกปฏิบัติ(4.07) การสาธิต(3.61) และการบรรยาย(3.57) ตามลำดับ

การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการการส่งเสริมจากสื่อบุคคล คือ ภาครัฐ (4.07) จากสื่อสิ่งพิมพ์ในระดับปานกลาง ได้แก่ คู่มือ(2.23) ไปสเตอร์(2.84) และแผ่นพับ(2.96) จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต(3.79) โทรทัศน์และวิดีโอ(3.65) กลุ่มตัวอย่างต้องการวิธีการส่งเสริมระดับมาก ได้แก่ การทัศนศึกษา(4.15) การฝึกปฏิบัติ(3.88) การสาธิต(3.84) และการบรรยาย(3.50) ตามลำดับ

แหล่งดึงดูดของนักท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการการส่งเสริมจากสื่อบุคคล คือ ภาครัฐ (3.88) จากสื่อสิ่งพิมพ์ในระดับปานกลาง ได้แก่ คู่มือ(3.11) แผ่นพับ(3.00) และไปสเตอร์(2.96) จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิดีโอ(3.57) และอินเทอร์เน็ต(3.53) กลุ่มตัวอย่างต้องการวิธีการส่งเสริมระดับมาก ได้แก่ การทัศนศึกษา(4.07) การฝึกปฏิบัติ(4.07) การสาธิต(3.61) และการบรรยาย(3.57) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมสำหรับบ้านหนองโสน

รูปที่ 4.1 แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมสำหรับบ้านหนองโสน

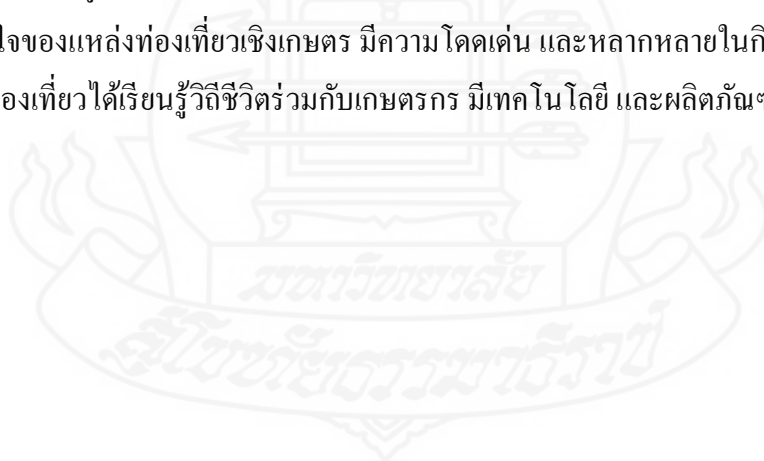
จากภาพที่ 4.1 ศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน อยู่ในระดับปานกลาง ในการดำเนินการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมสำหรับบ้านหนองโสน ศักยภาพที่ดำเนินการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรและคนในชุมชนให้เพิ่มขึ้น จะแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ศักยภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมของบ้านหนองโสนนั้นจะต้องมีการทำงานร่วมกันในชุมชน โคนอาศัยความร่วมมือจากผู้นำชุมชน คนในชุมชน เกษตรกร และบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ โดยใช้สื่อเข้ามาเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน คือ กลุ่มสื่อ อินเทอร์เน็ต วิดีโอ โทรทัศน์ และมีวิธีการส่งเสริม คือ ทัศนศึกษา ลงมือฝึกปฏิบัติ สาธิต และการบรรยาย ดังนี้

ศักยภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดทำแผนการท่องเที่ยว การจัดการพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรให้มีมูลค่า และพัฒนาผลิตภัณฑ์ มีการประชาสัมพันธ์ ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากร

ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เส้นทางเข้าถึงต้องสะดวก มีความพร้อมด้านบุคลากร มีอาหารให้บริการ และมีช่วงเวลาที่เหมาะสมในการให้บริการ

ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีการต้อนรับ การนำชมต้องมีผู้นำชมที่มีความสามารถ มีบริการข้อมูลในแหล่งเที่ยวนั้นด้วย

ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความโดดเด่น และหลากหลายในกิจกรรมทางการเกษตร ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตร่วมกับเกษตรกร มีเทคโนโลยี และผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่น

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอกะชังศรี สมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ” ผู้วิจัยนำเสนอประเด็นสำคัญ โดยจำแนกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการวิจัย และผลการวิจัย ดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.1.1 เพื่อศึกษาข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในชุมชนบ้านหนองโสน
- 1.1.2 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านหนองโสนต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 1.1.3 เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 1.1.4 เพื่อศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 1.1.5 เพื่อวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมสำหรับ

บ้านหนองโสน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ จำนวนประชากร 230 คน ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ขึ้นไป (ข้อมูลทะเบียนราษฎร์ อำเภอกะชังศรี สมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ, 2563)

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่มีทั้งคำถามปลายปิดและปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของคนในชุมชนบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอกะชังศรี สมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวนคนในครอบครัว ประเภทของการเกษตร จำนวนพื้นที่ในการทำเกษตร ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ความคาดหวังให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ความต้องการให้พื้นที่เกษตรเข้าร่วมเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตรประโยชน์ที่จะได้รับจากการที่ชุมชนเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร ส่วนที่ 2

การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน ส่วนที่ 3 รูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของบ้านหนองโสน ประกอบด้วย ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการตลาด และด้านบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ส่วนที่ 4 ศักยภาพในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วยศักยภาพบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตอนที่ 2 ส่วนที่ 1 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่เป็นเจ้าของพื้นที่การเกษตรที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา ประเภทของการทำการเกษตร ประสบการณ์ทำการเกษตร รายได้จากภาคการเกษตร การได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ความคาดหวังให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และประโยชน์ที่ได้รับจากการที่ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน ส่วนที่ 3 ศักยภาพที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ส่วนที่ 4 ปัญหาในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตอนที่ 5 ความต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย การบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การรับรองของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับ

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรและคนในชุมชนบ้านหนองโสน

ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมของคนในชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 56.9 เป็นผู้หญิง และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 43.1 เป็นผู้ชาย อายุอยู่ระหว่าง 40 – 49 ปี ร้อยละ 31.9 อายุเฉลี่ย 53 ปี สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า มีอาชีพเป็นเกษตรกร จำนวนคนในครัวเรือนเฉลี่ย 4.20 คน ประเภทของการทำการเกษตร คือ ทำนา คาดหวังที่จะให้ชุมชนมีรายได้เพิ่ม และต้องการที่ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรในชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 76.0 เป็นผู้หญิง และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 24.0 เป็นผู้ชาย ร้อยละ 40 มีอายุอยู่ระหว่าง 40 – 49 สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า มีอาชีพเป็นเกษตรกร รายได้เฉลี่ยต่อปี 119,230

บาท และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,935.83 บาท ประเภทของการทำการเกษตร คือ ทำนา คาดหวังที่จะให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มจากการที่ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.3.2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบ้านหนองโสน

การมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวบ้านหนองโสน พบว่าคนในชุมชนให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านความรู้สึกเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การเตรียมความพร้อมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว การรับประโยชน์ การกำหนดทิศทางของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การประเมินผล การริเริ่มพัฒนา และการประเมินความเป็นไปได้ของการจัดการท่องเที่ยว

1.3.3 ข้อมูลศักยภาพที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน

1.3.3.1 คนในชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ศักยภาพชุมชนที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน อยู่ในระดับน้อย ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนี้

- 1) ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรคนในชุมชนให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยการบริหารรักษาระบบสาธารณูปโภค และทรัพยากรการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว การจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว การส่งเสริมการขาย การเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตร
- 2) ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว คนในชุมชนมีความคิดเห็นว่า ทุกด้านอยู่ในระดับน้อย คือ การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว มัคคุเทศก์หรือผู้นำชมให้ บริการนักท่องเที่ยว การให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว ความหลากหลายของกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว
- 3) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว คนในชุมชนให้ความคิดเห็นว่า อยู่ในระดับน้อย คือ การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว มัคคุเทศก์หรือผู้นำชมให้ บริการนักท่องเที่ยว การให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว ความหลากหลายของกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว
- 4) การดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คนในชุมชนให้ความคิดเห็นว่า อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน คือ การเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร สภาพธรรมชาติที่มีความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวและ
น่าสนใจ

1.3.3.2 ศักยภาพทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรคิดเห็นว่า
ศักยภาพทางการจัดการการท่องเที่ยว อยู่ในระดับ ปานกลาง

1) การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรให้ความคิดเห็นว่า
อยู่ในระดับมากที่สุด คือ การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภค และระดับน้อย คือ ส่งเสริมการขาย
การเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว โครงสร้างการบริหาร
จัดการองค์กรและแผนพัฒนา

2) การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรให้ความคิดเห็นอยู่ใน
ระดับปานกลาง คือ เส้นทางเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และมีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสม
สำหรับการท่องเที่ยว

3) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรให้ความคิดเห็นอยู่
ในระดับปานกลาง คือ การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว และมีมัคคุเทศก์
หรือผู้นำชมให้บริการนักท่องเที่ยว

4) การดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรให้ความคิดเห็นอยู่ใน
ระดับปานกลางทั้งหมด ด้านความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพ
ธรรมชาติที่มีความสวยงาม การเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร ความโดดเด่นและ
หลากหลายของผลิตภัณฑ์ กิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวและน่าสนใจ

1.3.3.3 ปัญหาในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรมีความคิดเห็นอยู่
ในระดับ ปานกลาง ดังนี้

1) การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกษตรกรมีความคิดเห็นอยู่ใน
ระดับมากที่สุด คือ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

2) การรับรองของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรให้ความคิดเห็นอยู่ใน
ระดับปานกลางทั้งหมด คือ ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว เส้นทางเดินทางเข้าถึง
แหล่งท่องเที่ยว ความพร้อมของบุคลากร จำนวนนักท่องเที่ยวเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ ความพร้อม
ด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน ตามลำดับ

3) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว เกษตรกรให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับ
ปานกลางทั้งหมด คือ การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยนักท่องเที่ยว ความสามารถของมัคคุเทศก์
หรือผู้นำชมนักท่องเที่ยว ความหลากหลายของกิจกรรม ตามลำดับ

1.3.4 ข้อมูลรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน

1.3.3.4 รูปแบบในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อยู่ในระดับปานกลาง ด้าน
ทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และด้านบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1) ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คนในชุมชนมีความคิดเห็นว่าร
ูปแบบในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการท่องเที่ยวที่
ท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่หลากหลาย แหล่งวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตชุมชน ความอุดมสมบูรณ์
ของทรัพยากรธรรมชาติ ความสวยงามของทัศนียภาพและภูมิทัศน์พื้นที่ที่สามารถรับนักท่องเที่ยว

2) ด้านตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คนในชุมชนคิดเห็นทุกด้านอยู่ในระดับ
ปานกลางทุกด้าน คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร กิจกรรมการเกษตรระยะสั้น การประชาสัมพันธ์
ร้านจำหน่ายสินค้า และความเหมาะสมด้านราคา

3) ด้านการบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คนในชุมชนมีความคิดเห็นใน
ระดับปานกลาง คือ ด้านเส้นทางการคมนาคมที่สะดวกและปลอดภัย จุดบริการนักท่องเที่ยวใน
พื้นที่ มัคคุเทศก์ของชุมชนที่ให้แก่นักท่องเที่ยว มีลานจอดรถ และมีการบริการด้านความปลอดภัย
และการจัดระบบในการบริการให้แก่นักท่องเที่ยว

1.3.4.2 องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนของเกษตรกรที่เป็นเจ้าของ
พื้นที่ที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรให้ความคิดเห็นว่าเป็นระดับปานกลาง ด้าน
องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สิ่งที่น่าสนใจ กิจกรรมท่องเที่ยว องค์กรชุมชนและ
เจ้าของภูมิปัญญา การมีส่วนร่วมของชุมชน ระดับความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก

1) สิ่งที่น่าสนใจ เกษตรกรให้ความคิดเห็นว่าเป็นระดับมาก
2) กิจกรรมท่องเที่ยวเกษตรกรให้ความคิดเห็นว่าเป็นระดับมาก คือ
นักท่องเที่ยว เข้าใจประวัติความเป็นมา

3) องค์กรชุมชนและเจ้าของภูมิปัญญา เกษตรกรให้ความคิดเห็นว่าเป็น
ระดับมาก คือชุมชนมีความห่วงใยในทรัพยากรธรรมชาติและคามเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร

1.3.5 ความต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรในชุมชน
บ้านหนองโสน

1)การบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยว เกษตรกรมีความต้องการการ
ส่งเสริม จาก สื่อบุคคล คือ ภาครัฐ จากสื่อสิ่งพิมพ์ คือ คู่มือ จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ โทรศัพท์
อินเทอร์เน็ต และวิดีโอ กลุ่มตัวอย่างต้องการวิธีการส่งเสริม ระดับมากที่สุด คือ การทัศนศึกษา และ
การฝึกปฏิบัติ

2)การรับรองของแหล่งท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการการส่งเสริมจากสื่อบุคคล คือ ภาครัฐ จากสื่อสิ่งพิมพ์ในระดับปานกลาง ได้แก่ แผ่นพับโปสเตอร์และคู่มือจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ อินเทอร์เน็ตและวิดีโอกลุ่มตัวอย่างต้องการวิธีการส่งเสริม ระดับมาก ได้แก่ การทัศนศึกษาการฝึกปฏิบัติการบรรยายและการสาธิต

3)กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการการส่งเสริมจากสื่อบุคคล คือ ภาครัฐ จากสื่อสิ่งพิมพ์ในระดับปานกลาง ได้แก่ คู่มือโปสเตอร์และแผ่นพับจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ อินเทอร์เน็ตโทรทัศน์และวิดีโอกลุ่มตัวอย่างต้องการวิธีการส่งเสริม ระดับมาก ได้แก่ การทัศนศึกษา ฝึกปฏิบัติ สาธิตและบรรยาย

4)กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการการส่งเสริมจากสื่อบุคคล คือ ภาครัฐ (3.88) จากสื่อสิ่งพิมพ์ในระดับปานกลาง ได้แก่ คู่มือ แผ่นพับ และโปสเตอร์ จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิดีโอและอินเทอร์เน็ต กลุ่มตัวอย่างต้องการวิธีการส่งเสริม ระดับมาก ได้แก่ การทัศนศึกษา การฝึกปฏิบัติการสาธิต และการบรรยาย

2. อภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่อง "แนวทางการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรและคนในชุมชนบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ" มีประเด็น ที่นำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรและคนในชุมชนบ้านหนองโสนพบว่า กลุ่มตัวอย่าง คนในชุมชนร้อยละ 56.9 เป็นผู้หญิง อายุเฉลี่ย 53 ปี สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า มีอาชีพเป็นเกษตรกร จำนวนคนในครัวเรือนเฉลี่ย 4.20 คน ประเภทของการทำการเกษตร คือ ทำนา คาดหวังที่จะให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มและต้องการที่ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเกษตรกรในชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 76.0 เป็นผู้หญิง สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า มีอาชีพเป็นเกษตรกร รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 9,935.83 บาท ประเภทของการทำการเกษตร คือ ทำนา มีประสบการณ์ในการทำการเกษตรมากกว่า 10 ปี ได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวจากสื่อบุคคล คาดหวังว่าชุมชนจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและต้องการให้พื้นที่ของตนเองเป็นจุดท่องเที่ยวเชิง ประโยชน์ที่ได้รับสูงสุด คือ สร้างรายได้ให้กับชุมชน

2.2 การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของคนในชุมชนบ้านหนองโสนพบว่า คนในชุมชนให้ความคิดเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ในด้าน ความรู้สึกเป็น

เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การเตรียมความพร้อมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว การรับประโยชน์ การกำหนดทิศทางของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การประเมินผล การริเริ่มพัฒนา และการประเมินความเป็นไปได้ของการจัดการท่องเที่ยว สอดคล้องกับงานวิจัยของ งามศ พรหมชาติ (2545) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษาบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยการศึกษาระยะดำเนินการมีส่วนร่วมด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการบริการการท่องเที่ยว และด้านการตลาดการท่องเที่ยวรวมถึงความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน ยังไม่มีความโดดเด่น คือ เกษตรกรมีการใช้ทรัพยากรเพื่อการเกษตรตามวิถีชีวิตเท่านั้น ขาดการทำเวทีชุมชน เพื่อจัดทำแผนท่องเที่ยวประจำหมู่บ้าน

2.3 คนในชุมชนให้ความคิดเห็นว่า การเน้นรูปแบบในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริภา มณีรัตน์ และจุฑาทิพย์ เฉลิมพล (2560) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมของเส้นทางสาย แมริม-สะเมิง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยสามารถแบ่งรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตามกิจกรรมหลักเกษตร คือ การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การประมง การเกษตรและป่าไม้ และการเกษตรผสมผสาน แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเส้นทางสายแมริม-สะเมิง มีจุดแข็ง คือ ทำธุรกิจครบครันมีเครือข่าย ให้ความสนับสนุนงานในด้านต่างๆ แหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลายของสายพันธุ์ของผลิตภัณฑ์และบริการ และกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยวเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวทุกเพศทุกวัย มีการนำเอาเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ในการโฆษณาเผยแพร่ทางระบบอินเทอร์เน็ต ผู้วิจัยเห็นว่าชุมชนต้องมีรูปแบบการทำการเกษตรที่หลากหลาย ควบคู่ไปกับการพัฒนาทัศนียภาพ ปรับภูมิทัศน์ และพื้นที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้

2.4 ศักยภาพที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของคนในชุมชนบ้านหนองโสน คนในชุมชนให้ความคิดเห็นว่า ศักยภาพที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อยู่ในระดับน้อยด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สอดคล้องกับงานวิจัย ของ จารุวรรณ ศิลธร และศักดิ์เกษม ปานะลาด (2564) ศึกษาเรื่อง แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลลูกหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพไม่เพียงพอในหลายด้าน อาทิ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยวแต่ละช่วงวัย สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมในแหล่งท่องเที่ยว การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามมาตรฐาน

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น ดังนั้น ชุมชนต้องมีการจัดการศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีการจัดทำแผนท่องเที่ยวประจำหมู่บ้าน แผนหมู่บ้าน เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวสามารถรองรับ และอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับ นักท่องเที่ยว

2.5 องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนของเกษตรกรที่เป็นเจ้าของพื้นที่ที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรให้ความคิดเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ด้านองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สิ่งที่ดึงดูดใจ กิจกรรมท่องเที่ยว องค์กรชุมชนและเจ้าของภูมิปัญญา การมีส่วนร่วมของชุมชน ระดับความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก สอดคล้องกับงานวิจัย ของชลธิชา พันธุ์สว่าง เสรี วงษ์มณฑา,ชวลีย์ ณ ถลาง,กาญจน์นภา พงศ์พนรัตน์ (2564) เรื่องการวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวและปัจจัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดราชบุรี ปัจจัยด้านองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหลัก ได้แก่ การบริหารจัดการในแหล่งท่องเที่ยวในประเด็นด้านการเตรียมความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา ห้องน้ำสะอาดลานจอดรถ ร้านอาหาร ขายของที่ระลึก รวมถึงศูนย์กลางบริการด้านข้อมูลข่าวสาร นอกจากนี้การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน และชุมชน ในการสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว การให้บริการด้านข่าวสารการท่องเที่ยว ความปลอดภัย การสาธารณสุข รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคอื่น ๆ ด้วย

2.6 ศักยภาพทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีศักยภาพทางการจัดการการท่องเที่ยว อยู่ในระดับ ปานกลาง ในด้าน การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สอดคล้องกับงานวิจัย ชัมรอส ดอเลาะ และประจวบ ทองศรี (2562) การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนต้นหยงเปาว์ ตำบลท่ากำซา อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ด้านการบริการและรองรับนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาจากการประเมินศักยภาพในทั้งสองด้าน คือ มีการบริการที่หลากหลายแต่ยังไม่ครอบคลุม แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ และมีจุดให้บริการยานพาหนะ วรวิภา ภัคดีบุรุษ เรื่อง ปัญหาและศักยภาพของการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนของบ้านดอนซาก ตำบลห้วยยู อำเภอนาคู จังหวัดชัยนาท (2563) ปัญหาด้านการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนยังคงมีอยู่ โดยชุมชนบ้านดอนซากยังไม่มีพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ยังไม่มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการร่วมกันระดมพลังการจัดทำ

แผนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชน คนในชุมชนยังไม่ได้รับการอบรมหรือเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยชุมชนจากผู้มีประสบการณ์หรือคุณวุฒิ นอกจากนี้ การจัดการท่องเที่ยวของชุมชนของบ้านคอนซาค ยังขาดการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ การสื่อสารข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวยังไม่กว้างขวางนัก และยังไม่มีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้แพร่หลาย ด้านความสามารถ ในการรองรับนักท่องเที่ยวปัญหาด้านความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว

2.8 ความต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมสำหรับบ้านหนองโสน ควรอาศัยความร่วมมือกันระหว่าง ผู้นำชุมชน คนในชุมชน เกษตรกร นักส่งเสริม และหน่วยงานต่างๆ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินการจัดตั้งแหล่งท่องเที่ยว โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และร่วมดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ ร่วมกับหน่วยงาน องค์กรบริหารส่วนตำบล และพัฒนาชุมชน ผ่านช่องทาง คือ กลุ่มโอ วิดีโอ และอินเทอร์เน็ต โดยใช้วิธีการส่งเสริม ด้วยการฝึกปฏิบัติและทัศนศึกษา

2.8.1 การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่งเสริมให้มีการบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภค โดยการบำรุงรักษาไฟฟ้า ถนน ประปา และปรับปรุงภูมิทัศน์ ควบคู่ไปกับการดูแลห้องน้ำ และอาคารต้อนรับนักท่องเที่ยว

2.8.2 การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ส่งเสริมให้มีเส้นทางการเดินทาง ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีป้ายบอกทาง การคมนาคมบนเส้นทางก่อนเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวก และมีมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมให้บริการนักท่องเที่ยวเป็นผู้นำชมที่มีความสามารถในการนำชมแหล่งท่องเที่ยว

2.8.3 การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ส่งเสริมการต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว มัคคุเทศก์หรือผู้นำชมให้บริการนักท่องเที่ยว มีการบรรยายแนะนำสถานที่และกิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว มีการแจ้งให้ทราบถึงแนวการปฏิบัติของนักท่องเที่ยว

2.8.4 การดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สนับสนุนให้แหล่งท่องเที่ยวมีความความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพธรรมชาติที่มีความสวยงาม การเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร ความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ และกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจ

สอดคล้องกับงานวิจัย นางปญญา บุญเรือง (2561) วิจัย เรื่องการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านคำไฮ ตำบลมะเกลือเก่า อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา ศักยภาพในการ

จัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน ศักยภาพการบริหารจัดการ ศักยภาพการรองรับนักท่องเที่ยว และศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 เกษตรกรมีความคาดหวังว่าชุมชนจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและสามารถสร้างรายได้กับชุมชนและสนใจจะให้พื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรเข้าไปส่งเสริมและสนับสนุน โดยการให้ความรู้กับเกษตรกร ด้วยวิธีการร่วมมือกับชุมชนอย่างจริงจัง

3.1.2 การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของคนในชุมชนบ้าน ควรเน้น ให้คนในชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิง การกำหนดทิศทางของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีการจัดทำแผนการท่องเที่ยวโดยชุมชน การประเมินว่าชุมชนจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างไร สู่ขั้นการริเริ่มพัฒนา และการประเมินความเป็นไปได้ของการจัดการท่องเที่ยว จากนั้นเตรียมความพร้อมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว และขั้นตอนการรับประโยชน์จากการที่ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.1.2 คนในชุมชนควรเน้นรูปแบบในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ให้คนในชุมชนมีรูปแบบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่หลากหลาย เช่น แหล่งวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตชุมชน สอดคล้องกับความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ความสวยงามของทัศนียภาพและภูมิทัศน์ โดยการจัดการบริการให้พื้นที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยว

3.1.3 ในด้านศักยภาพที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของคนในชุมชนบ้านหนองโสนอยู่ในระดับน้อย แต่ศักยภาพทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร อยู่ในระดับปานกลาง ในการส่งเสริมควรเน้นที่เกษตรกร ในด้านความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.1.4 ชุมชนบ้านหนองโสนที่มีอาชีพทำการเกษตร ส่วนใหญ่ทำนา ทำไร่ ทำสวน เกษตรผสมผสาน เลี้ยงจิ้งหรีด เลี้ยงสัตว์ และปลูกผักปลอดภัย ไม่มีการทำการเกษตรไม้ดอกไม้ประดับ การผลิตสินค้าหัตถกรรม ที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชน และการแปรรูปด้านการเกษตร นักส่งเสริมจึงควรเข้าไปให้ความรู้และสนับสนุน ให้เกษตรกรมีกิจกรรมการเกษตรที่หลากหลายโดดเด่น และสามารถเพิ่มอาชีพ รายได้ ให้ชุมชนในอนาคต

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยต่อไป

3.2.1 ควรเก็บและรวบรวมข้อมูลให้มีความหลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

3.2.2 มีการขยายการศึกษาการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับตำบลและอำเภอ เพื่อให้เกิดเครือข่ายและสร้างชื่อเสียงให้ชุมชน

3.2.3 ควรมีการวิจัยแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่จุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อเป็นแนวทางในการเพื่อประสิทธิภาพของการบริหารจัดการพื้นที่ของชุมชน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการเกษตร การเกษตรและสหกรณ์.(2550). การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านการเกษตร ปี 2550
กรมวิชาการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- กรมส่งเสริมการเกษตร(2545) การบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร. กลุ่มนโยบายและพัฒนา
ระบบท่องเที่ยวเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพมหานคร
- จินดา ขลิบทอง. (2556). การวิจัยในงานส่งเสริมการเกษตร ในประมวลสาระวิชาการส่งเสริม
การเกษตรเพื่อการพัฒนา. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- จุฬาวินยานุกรม (2554). การสื่อสาร. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2564 จาก
<http://www.chulapedia.chula.ac.th/>
- จารุวรรณ ศิลาธร, ศักดิ์เกษม ปานะลาด. (2564). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง
เกษตร ตำบลกุดหว้า อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารการบริหารปกครอง
(Governance Journal), 10(2), 200-204
- เฉลิมศักดิ์ คุ้มหิรัญ, จินดา ขลิบทอง และเพชร ทวีวงษ์.(2561) การพัฒนารูปแบบการสื่อสารเพื่อการ
ส่งเสริมการเกษตรอย่างยั่งยืน. วารสารวิจัย สาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ, 11(1), 48-62
- เฉลิมศักดิ์ คุ้มหิรัญ. (2560). เทคนิค วิธีการ และการสื่อสารในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร.
ในประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา. (หน่วยที่ 5 น. 5-6).
- เฉลิมศักดิ์ คุ้มหิรัญ, จินดา ขลิบทอง และเพชร ทวีวงษ์. (2561). การพัฒนารูปแบบการสื่อสารเพื่อ
การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน. วารสารวิจัย สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ไทยฯ, 11(1), 48-62
- ชลธิชา พันธุ์สว่าง, เสรี วงษ์มณฑา, ขวดีชัย ฌ ถกลาง, กาญจน์นภา พงศ์พันธ์รัตน์. (2564). การวิเคราะห์
ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว และปัจจัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวเชิง
เกษตรของจังหวัดราชบุรี. วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 4 (1),
40-44
- ญาณีกรณ์ ธรรมโชติ. (2549) แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเกษตรเกาะขอม อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
(วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- ณัฐพงษ์ ฉายประทีป. (2557) รูปแบบและกระบวนการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร.
วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, 7(3), 310 – 321.
- ณัฐธิดา ห้าวหาญ. (2550) ความพร้อมของเกษตรกรเพื่อการจัดการท่องเที่ยวเกษตรในตำบลตะพง
อำเภอเมือง จังหวัดระยอง (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,

กรุงเทพมหานคร

เดชา ไต้สูงเนิน. (2543). การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษาบ้านม่วงคำ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ (บัณฑิตวิทยาลัย). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร

ทศพล ถาวร. (2554). ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านปางบง ตำบล

โป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ (บัณฑิตวิทยาลัย) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

เทพกร ณ สงขลา. (2553). รูปแบบการจัดการทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืน ใน

อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท) บัณฑิต.

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.

เทพกร ณ สงขลา. (2556) รูปแบบการจัดการทรัพยากรเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืน ในอำเภอ

ช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท) บัณฑิต

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ .(2560). แนวคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร.

ในประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา. (หน่วยที่ 4, น. 4-41).

นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ไบเพรีน วงษ์บัวงาม และ मुखสุดา พูลสวัสดิ์. (2556) การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

โครงการที่ได้รับรางวัลจากการประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภาค

การเกษตรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (งานวิจัย). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, กรุงเทพมหานคร.

มกราคม, กรุงเทพมหานคร.

มหาวิทยาลัยเกริก. (2546). รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาจัดทำแผนแม่บท เพื่อพัฒนาการ

ท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการหลวง (รายงานวิจัย) มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพมหานคร.

วรวิมล ภัคดีบุรุษ. (2563). ปัญหาและศักยภาพของการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยชุมชนของบ้าน

ดอนซาก ตำบลห้วยงู อำเภอหันคา จังหวัดชัยนาท. วารสารพัฒนาศาสตร์, 3(1),46-48

รามศรี พรหมชาติ. (2545) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

กรณีศึกษาบ้านโป่ง ตำบลป่าไผ่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. วารสารมนุษยศาสตร์

และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา, 5(1), 101-122.

ไร่ไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2547). การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การฝึกอบรมหลักสูตร

การพัฒนาการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ปี 2547. สุพรรณบุรี โรงแรมสองพันบุรี

อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี.

ไร่ไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2545). เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่องนโยบายและการพัฒนาการ

ท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืน.

ศิริภา มณีรัตน์ และ จุฑาทิพย์ เถลิ้มผล. (2560). รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมของเส้นทางสาย แมริม-สะเมิง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่.

วารสารแก่นเกษตร, 45(1), น. 540-544.

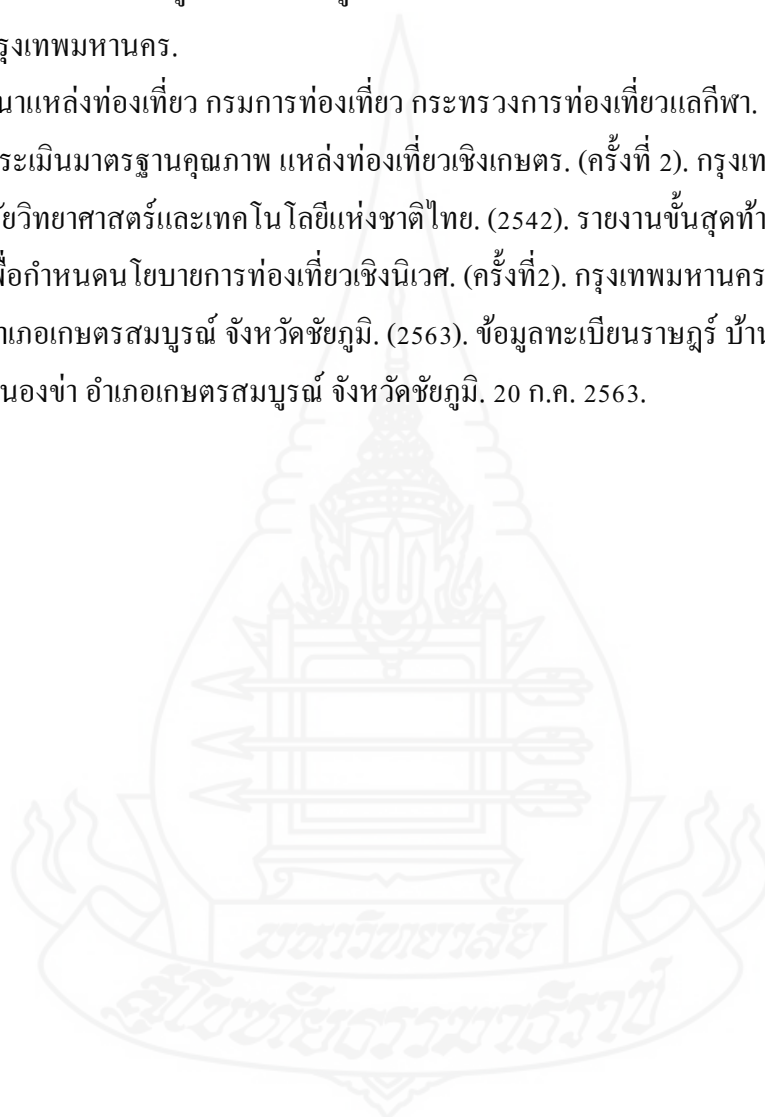
สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2549) คู่มือนักการตลาดท่องเที่ยวสำหรับผู้บริหารระดับสูง. เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

กรุงเทพมหานคร.

สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2553) คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร. (ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติไทย. (2542). รายงานขั้นสุดท้ายของการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. (ครั้งที่2). กรุงเทพมหานคร.

อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ. (2563). ข้อมูลทะเบียนราษฎร บ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ. 20 ก.ค. 2563.

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สกลนคร

เลขที่.....

แบบสัมภาษณ์สำหรับชุมชน
การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน
ตำบลหนองข่า อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของคนชุมชนบ้านหนองโสน

โปรดตอบคำถามในข้อต่อไปนี้

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
2. อายุปี
3. ระดับการศึกษา 1. มัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า 2. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
 3. อนุปริญญา/ปวส./ปวท. 4. ปริญญาตรี
 5. สูงกว่าปริญญาตรี 6. อื่นๆ.....
4. อาชีพหลัก 1. นักเรียน/นักศึกษา 2. ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน
 3. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ 4. ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว
 5. เกษตรกร 6. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. ถ้าทำการเกษตร ประเภทของการเกษตร

1. ทำไร่ 2. ทำสวน
3. ทำนา 4. เกษตรผสมผสาน
5. แปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร 6. เลี้ยงสัตว์
7. ผลิตผักปลอดภัย 8. การผลิตสินค้าหัตถกรรม.....
9. เลี้ยงจิ้งหรีด..... 10. อื่นๆ.....

7. จำนวนคนในครัวเรือนคน

8. ประโยชน์ที่คิดว่าจะได้รับจากการที่ชุมชนเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ช่วยสร้างรายได้ให้กับชุมชน
2. ช่วยให้คนในชุมชนมีความรักความสามัคคี
3. ช่วยให้คนในชุมชนมีอาชีพ
4. ช่วยให้ชุมชนรักและหวงแหนทรัพยากรที่มีอยู่
5. ช่วยให้ชุมชนมีชื่อเสียง
6. อื่นๆ.....

ส่วนที่ 2 : ท่านคิดว่าถ้าบ้านหนองโสนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชน/คนในชุมชนจะมีส่วนร่วมในประเด็นต่อไปนี้
ในระดับใด

1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก 5 = มากที่สุด

การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1. ความรู้สึกเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
2. การกำหนดทิศทางของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
3. การประเมินความเป็นไปได้ของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน					
4. การเตรียมความพร้อมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว					
5. การริเริ่มพัฒนา					
6. การวางแผนการพัฒนา					
7. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว					
8. การประเมินผล					
9. การรับประโยชน์					
10. อื่นๆ					

ส่วนที่ 3 : ถ้าชุมชนของท่านจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ท่านคิดว่าควรเน้นรูปแบบการจัดการ
ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ ในระดับใด

1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก 5 = มากที่สุด

รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1. ด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
1. ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ					
2. ความสวยงามของทัศนียภาพและภูมิทัศน์					
3. พื้นที่ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยว					
4. แหล่งวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตชุมชน					
5. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่หลากหลาย เช่น เกษตรผสมผสาน สวนสมุนไพร สวนผัก ผลไม้ ฟาร์มจิ้งหรีด ป่าชุมชน ฯ					
2. ด้านตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
1. การให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร เช่น การปลูก การดูแลรักษา การแปรรูป ฯ					
2. กิจกรรมระยะสั้น เช่น การซื้อผลผลิตทางการเกษตร จากการผลิตเอง					
3. ร้านจำหน่ายสินค้า ผลผลิตทางการเกษตร และของที่ระลึก					
4. การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชน					
5. ความเหมาะสมด้านราคาในแหล่งท่องเที่ยว เช่น อาหาร สินค้าเกษตร ค่าบริการ ฯ					

ด้านบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
1. จุดบริการนักท่องเที่ยวในพื้นที่					
2. การจัดระบบในการบริการให้แก่นักท่องเที่ยว					
3. มีคฤหาสน์ของชุมชนที่ให้แก่นักท่องเที่ยว					
4. มีลานจอดรถ และมีบริการด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยว					
5. เส้นทางคมนาคมที่สะดวก และปลอดภัยในการท่องเที่ยว					
6. สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ ที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก					

ส่วนที่ 4 : ชุมชนของท่านมีศักยภาพที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเด็นต่างๆ ระดับใด

1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก 5 = มากที่สุด

ศักยภาพที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1. ศักยภาพด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
1. มีโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว					
2. มีการกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ					
3. มีการจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว					
4. มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
5. มีการบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว					
6. มีการส่งเสริมการขาย การเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตร					
7. มีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว					
2. ศักยภาพด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
1. เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว					
2. ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน					
3. ความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว					
4. มีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว					

แบบสัมภาษณ์เลขที่.....

แบบสัมภาษณ์ สำหรับเกษตรกรที่เป็นเจ้าของพื้นที่การเกษตรจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านหนองโสน ตำบลหนองข่า
อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรที่เป็นเจ้าของพื้นที่การเกษตรจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ส่วนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามในข้อต่อไปนี้ โดยทำเครื่องหมาย

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
2. อายุปี
3. ระดับการศึกษา 1. มัธยมศึกษาตอนต้นหรือต่ำกว่า 2. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
 3. อนุปริญญา/ปวส./ปวท. 4. ปริญญาตรี
 5. สูงกว่าปริญญาตรี 6. อื่นๆ.....

4. ถ้าทำการเกษตร ประเภทของการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ทำไร่ 2. ทำสวน
 3. ทำนา 4. เกษตรผสมผสาน
 5. แปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร 6. เลี้ยงสัตว์
 7. ผลิตผักปลอดภัย 8. การผลิตสินค้าหัตถกรรม
 9. เลี้ยงจิ้งหรีด.. 10. อื่นๆ.....

5. ประสบการณ์ในการทำการเกษตร.....ปี

6. รายได้จากภาคการเกษตร.....บาท/ปี

7. ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากแหล่งใด

- ไม่ได้รับ ได้รับจากสื่อบุคคล(ระบุ).....
 ได้รับจากสื่อสิ่งพิมพ์(ระบุ).....
 ได้รับจากสื่อสังคมออนไลน์(ระบุ).....
 อื่น ๆ (ระบุ).....

8. ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1. ไม่เคย 2. เคย จำนวน 1-2 ครั้ง
 3. เคย จำนวน 3-4 ครั้ง 4. เคย ตั้งแต่ 5 ครั้งขึ้นไป
 5. อื่นๆ.....

9. ความคาดหวังให้ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1. ไม่คาดหวัง
2. มีความคาดหวังว่าชุมชนจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้
3. อื่นๆ.....

10. ประโยชน์ที่คิดว่าจะได้รับจากการที่ชุมชนเป็นจุดท่องเที่ยวเชิงเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

1. ช่วยสร้างรายได้ให้กับชุมชน
2. ช่วยให้คนในชุมชนมีความรักความสามัคคี
3. ช่วยให้คนในชุมชนมีอาชีพ
4. ช่วยให้ชุมชนรักและหวงแหนทรัพยากรที่มีอยู่
5. ช่วยให้ชุมชนมีชื่อเสียง
6. อื่นๆ.....

ส่วนที่ 2 : ถ้าพื้นที่ของท่านเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรท่านคิดว่าองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนมีองค์ประกอบสิ่งต่อไปนี้ ในระดับใด

1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก 5 = มากที่สุด

องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน	ระดับขององค์ประกอบ					หมายเหตุ
	1	2	3	4	5	
1. สิ่งที่น่าสนใจ						
1. ทรัพยากรธรรมชาติ						
2. ประเพณี						
3. วัฒนธรรม						
2. กิจกรรมท่องเที่ยว						
1. เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม						
2. ให้นักท่องเที่ยวเข้าใจประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว						
3. องค์กรชุมชนและเจ้าของภูมิปัญญา						
1. ความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร						
2. มีความเข้าใจอันดีต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน						
3. มีการบันทึกหรือจัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว						
4. มีปราชญ์ประจำหมู่บ้าน						
5. ชุมชนมีความหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติ						

ส่วนที่ 2 : ถ้าพื้นที่ของท่านเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรท่านคิดว่าองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้ในระดับใด (ต่อ)

1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก 5 = มากที่สุด

4. การมีส่วนร่วมของชุมชน						
1. การจัดการแหล่งท่องเที่ยว						
2. การวางแผนแหล่งท่องเที่ยว						
3. กระบวนการสร้างการรับรู้						
4. การสร้างความเป็นเจ้าของของแหล่งทรัพยากร						
5. ระดับความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก						
1. จุดบริการนักท่องเที่ยว						
2. เส้นทางคมนาคม						
3. มีห้องน้ำให้บริการ						
4. ที่พักแบบสัมผัสวิถีชีวิตเกษตรกร						
5. มีร้านอาหารเครื่องดื่มให้บริการ						
6. ร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน						

ส่วนที่ 3 พื้นที่การเกษตรของท่านมีศักยภาพที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเด็นต่าง ๆ

ระดับใด

1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก 5 = มากที่สุด

ศักยภาพทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ระดับความคิดเห็น				
	1	2	3	4	5
1. การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
1. มีโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว					
2. มีการกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ					
3. มีการจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว					
4. มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					
5. มีการบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภค					
6. มีการส่งเสริมการขาย การเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตร					
7. มีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว					

ส่วนที่ 3 พื้นที่การเกษตรของท่านมีศักยภาพที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเด็นต่าง ๆ ระดับใด (ต่อ)

1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก 5 = มากที่สุด

2. การรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
1. เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว					
2. ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน					
3. ความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว					
4. มีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว					
3. การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
1. มีการต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว					
2. มีมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมให้บริการนักท่องเที่ยว					
3. มีร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝาก และของที่ระลึก					
4. มีความหลากหลายของกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว					
5. มีการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว					
4. การดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร					
1. มีการเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร					
2. มีความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น					
3. มีสภาพธรรมชาติที่มีความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว					
4. มีความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร					
5. มีกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวและน่าสนใจ					

ส่วนที่ 4 ท่านคิดว่าจะมีปัญหาในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับใด

1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก 5 = มากที่สุด

ประเด็นปัญหาการจัดการแหล่งท่องเที่ยว	ไม่มีปัญหา	ระดับปัญหา					หมายเหตุ
		1	2	3	4	5	
การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร							
1. การจัดการฟาร์ม							
2. การจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ							
3. การจัดการด้านการปลอดภัย							
4. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม							
5. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร							

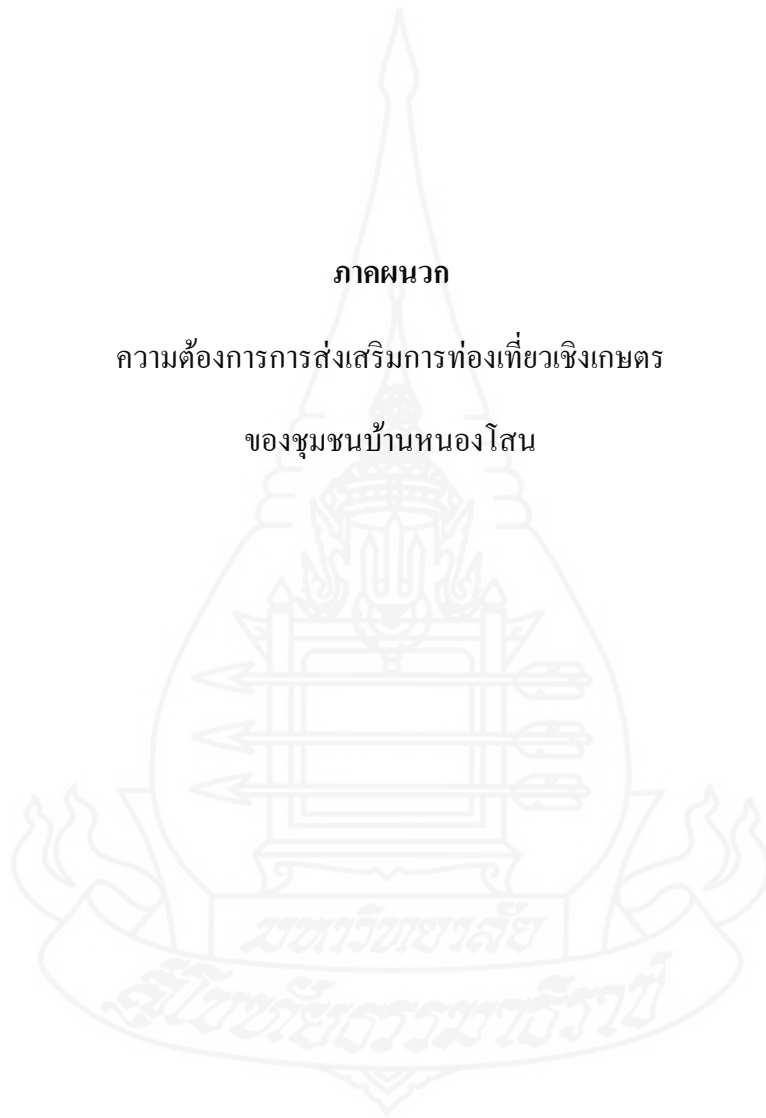
6. การประชาสัมพันธ์							
2. การรับรองของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร							
1. เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว							
2. ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน							
3. ความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการ							
4. จำนวนนักท่องเที่ยวเหมาะสมกับขนาดพื้นที่							
5. ความพร้อมของบุคลากรในการรองรับ							
6. ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว							
3. การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว							
1. การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยนักท่องเที่ยว							
2. ความสามารถของมัคคุเทศก์หรือผู้นำชม							
3. ความหลากหลายของกิจกรรม							

ภาคผนวก

ความต้องการการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ของชุมชนบ้านหนองโสน

ตารางที่ 4.17 ความต้องการการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรในชุมชนบ้านหนองโสน (ต่อ)

N=26

เนื้อหาความต้องการการส่งเสริม	ความต้องการการส่งเสริม	ระดับความต้องการสื่อในการส่งเสริม									ระดับความต้องการวิธีการส่งเสริม			
		สื่อบุคคล			สื่อสิ่งพิมพ์			สื่ออิเล็กทรอนิกส์			บรรยาย	สาธิต	ฝึกปฏิบัติ	ทัศนศึกษา
		เอกชน	รัฐบาล	แฟนพับ	คู่มือ	โปสเตอร์	วิทยุ	โทรทัศน์	วิดีโอ	อินเทอร์เน็ต				
แหล่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว	ต้องการ	3.00	3.88	3.00	3.11	2.96	3.03	3.38	3.57	3.53	3.57	3.61	4.07	4.07
	ปานกลาง		มาก	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก	มาก

ตารางที่ 4.17 ความต้องการการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกรในชุมชนบ้านหนองโสน

การบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการการส่งเสริม จาก สื่อบุคคล คือ ภาครัฐ (4.15) จากสื่อสิ่งพิมพ์ คือ คู่มือ (3.46) จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ โทรทัศน์(3.76) อินเทอร์เน็ต (4.30) และวิดีโอ (3.41) กลุ่มตัวอย่างต้องการวิธีการส่งเสริม ระดับมากที่สุด คือ การทัศนศึกษา (4.50) และการฝึกปฏิบัติ (4.23)

การรับรองของแหล่งท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการการส่งเสริมจากสื่อบุคคล คือ ภาครัฐ (3.74) จากสื่อสิ่งพิมพ์ในระดับปานกลาง ได้แก่ แฟนพับ () โปสเตอร์() และคู่มือ () จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ อินเทอร์เน็ต(3.73) และวิดีโอ(3.69) กลุ่มตัวอย่างต้องการวิธีการส่งเสริม ระดับมาก ได้แก่ การทัศนศึกษา (3.92) การฝึกปฏิบัติ(3.88) การบรรยาย(3.80)และการสาธิต(3.53) ตามลำดับ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายชัยกุล วงษ์สำราญ
วัน เดือน ปีเกิด	1 พฤษภาคม 2527
สถานที่เกิด	อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาพืชสวน
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

